

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljske izdaje ce-
loletne 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2054

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SCLOVENECE

Ček račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Evropa proti Nemčiji

Nimajo prav tisti, ki trdijo, da je sprememba ustavnega življenja v Nemčiji povzročila ali bolje rečeno oživila staro nasprotstvo sveta proti Nemčiji. Od začetka je Hitlerjeva revolucija vzbudila celo zelo močne simpatije, zato, ker smo imeli občutek, da je zmagovito ustavila napredovanje komunizma. Če bi se bil narodni socializem zadovoljil z uničenjem komunizma in če bi bil Hitler vrhu tega nadomestil strankarsko državo s korporacijsko-stanovsko državo, bi bil danes in še za dolgo dobo naprej najpopularnejši človek v Evropi. Ustavna vprašanja Nemčije ne brigajo dosti Evrope. Nikdo ne odreja Nemčiji pravice, da uredi svojo hišo, kakor sama hoče. Vprašanje, če nemška ustava sliči italijanski ali francoski ali angleški ali katerikoli drugi, nima za ostali svet nobenega pomena, saj je sprememba v Italiji že zadosti pokazala, da tudi najbolj radikalne spremembe ustavne ureditve države niso imele skorodno nobenega vpliva na kulturno sodelovanje z ostalimi narodi sveta. Kar je dvignilo civilizirane narode proti Nemčiji, je popolnoma ločeno od ustavnih vprašanj, saj se je prvi val protinemške usmerjenosti dvignil šele, ko so se začele širiti po svetu razne, morebiti resnične, morebiti neresnične vesti o surovostih, ki so jih zagrešile narodno-socialistične organizacije oziroma, ki so jih celo priporočali avtentični predstavniki nove države. Svetovno javno mnenje je vrglo krivdo za nasilstvo nekaterih posameznikov na nemško vladno samo in jo obsodilo.

Ce bi hoteli povzeti iz zadnjih mesecev še enkrat dušeslovne vzroke za protinemški pokret, ki je zajel kulturni svet, bi jih morali zbrati v tri skupine: 1. židovsko vprašanje, 2. vprašanje Anshlusa z Avstrijo in 3. vprašanje razorožitve. Medtem, ko notranje reforme v Nemčiji same niso razburile nikogar, je postalo očitno, da je Nemčija v imenovanih treh problemih prišla v stik z mednarodnim javnim mnenjem in se izpostavila tudi, da zadene na odprta nasprotstva.

Židovsko vprašanje je prišlo uradno pred Zvezo narodov. S tem je dobil židovski spor značaj mednarodnopolitičnega spora. Tudi izven Nemčije je živelo in še živi mnogo prepričanih protizidov, toda nobeden ne bo in tudi ni odobral postopanja, kot si ga je dovolila nova nemška vlada proti židovskim državljanom. Preganjanje židov v Nemčiji je odjeknilo po vsem svetu in ustvarilo novo internacionalno, ki je dosedaj nismo poznali. Židje vsega sveta se čutijo složne, solidarne in trpljenju in v prenašanju krivic z nemškimi židi in se organizirajo, da vrnejo Nemčiji sovraštvo na razne, čestokrat boleste načine. Židje so dosegli povsod visoke položaje v gospodarstvu in v politiki, zasedli so častna mesta v znanstvu in v kulturnih poklicih, njihov socialni vpliv je brez mej. Židje so moralna sila prvega reda, ki sicer nima topov, a razpolaga z ogromnimi silami in ki se smatra danes v bojnem stanju z nemško državo.

Ravnatoko je Nemčija zadel na mednarodni odpor s svojo ofenzivo proti Avstriji, ki ji je hotela vsiliti navidezno neodvisno, a vendar organizirano z Nemčijo povezano hitlerjevo vladno in hitlerjevske ustavne oblike. Avstrija se je sicer uprla z nepričakovano energijo, a boja še ni konec in se nadaljuje na obeh straneh z nezmanjšano silo. Evropa se je morala v ta boj vmešati. Vse tri zapadne velesile so na svoj način protestirale v Berlinu ter so se postavile ob stran Avstrije, prvič zato, ker je bila Avstrija napadena in ker je mala in slaba, drugič zato, da Nemčiji zaprejo pot proti srednji in vzhodni Evropi. In nemško-avstrijskega boja je nastal ravnatoko kakor iz žido-nemške borbe boj germanstva proti zedinjeni Evropi, v kateri je precej držav, ki so pripravljene preprečiti »Anschluss« za vsako ceno. Nemčija do sedaj še ni pokazala volje, da bi klonila, akoravno dobro čuti, da je v tem vprašanju popolnoma osamljena in ima proti sebi celo države, ki ji sicer prijateljstva ne odrekajo.

Slednjič je Nemčija prišla navzkriž z Evropo v vprašanju razorožitve. Tukaj nehajo igrati vlogo čustva, simpatije in antipatije, tukaj gre za kri, za železo, za življenje, za vojno in za mir. Nemčija ne prikriva, da se s polno paro oborožuje, »v mejah verzajskega miru«, kot zatrjuje nemška vlada. Toda izven Nemčije je vsakdo prepričan, da so te verzajske obveznosti že davno prekoračene. Nemško javno mnenje je prepričala premetena in stanovitna propaganda, da je Nemčija sploh upravičena, da se oboroži, češ, da zvezne sile niso pravočasno razorožile. Tako je prišlo do tega, da je debata med Nemčijo in Evropo povzročila medsebojno nezaupanje in podrla jamstva za varnost. To nezaupanje je najprej umorilo razorožitveno konferenco. Kdo more in sme pričakovati od sosednih držav Nemčije, da razorožijo, ko pa imajo z dneva v dan manjši občutek, da so varni, in ko nevarnost, ki jo povzroča agresivni nemški nacionalizem, vedno le narašča. Ta spor bo prišel še enkrat pred razorožitveno konferenco, kjer bodo državni poskušali priti do sporazuma na podlagi razorožitvenega pakta, veljavnega za 4 leta, ki bi predpisal obvezno nadzorstvo nad oboroževanjem vsake države podpisnice tega pakta, ter uvedel tudi kazni proti ostali državi, ki bi se predpisov ne držala. Vse velesile se trudijo na vse načine, da bi spor med Nemčijo in med Evropo rešile v okviru Zveze narodov na miren način, predno ga ne bi poskušala reševati Nemčija sama. Zopet se je stvorila evropska fronta proti Nemčiji, kakor v židovskem, kakor v avstrijskem tako tudi v razorožitvenem vprašanju.

Menda ga ni nobenega prijatelja miru, nobenega Evropejca, niti nobenega Nemca, ki bi hotel zapirati oči pred razvojem, ki ga preživljamo in pred posledicami, ki se porajajo. Ponavljamo še enkrat, da temu ni kriva sprememba ustavnega rešima v Nemčiji.

Balkan - balkanskim narodom

Plodna iniciativa našega kralja za zблиžanje in pomirjenje balkanskih držav

Kralj in kraljica v spremstvu krškega župana ob prihodu na Krf.

Belgrad, 11. okt. Belgrajska »Politika« objavila pod naslovom »Pax Balcanica« — »Balkan balkanskim narodom« sledeča razmotrivanja v zvezi s potovanjem našega kralja v Romunijo, Bolgarijo, Turčijo in Grčijo:

»Mučeništvo Balkana in njegovih narodov do 1. 1918 je bilo veliko in krvavo. Od 1912, ko so se na balkanskem nebu prvič pojavili znaki zблиžanja in medsebojnega sodelovanja, pa do konca svetovne vojne so se morali narodi med seboj klati in uničevati in Srbija, ki jo je francoski pisatelj Ernest Denis imenoval Piemont Balkana, je s celokupnim svojim narodom morala na Golgoto in je bila takorekoč na križ razpeta samo radi tega, ker je sredi svetovnih intrig držala visoko zastavo Balkana, njegove svobode in neodvisnosti od vsakega vpliva tujine. Pred 15 leti se je Srbija dvignila in ustanovljena je bila Jugoslavija. Osvoboditev Balkana od tujih inozemskih vplivov je napravila velik korak naprej. Toda niti takrat balkanske rane še niso bile zaceljene. Velika gnala cesarstva so se takrat zrušila, a zapustila so na Balkanu sledove zastrupljenja, ki je skozi desetletja teklo na Balkan iz onih držav, ki za njega niso imele niti srca niti razumevanja. Težko je takrat bilo podvzeti kakšno iniciativo. Na mesto starih »misijonarjev«, ki so v potokih krvi hoteli izpolniti svojo balkansko misijo lažnjive kulture, so prišli drugi »misijonarji«, zopet izven balkanskih držav. Nesporazumi in mali preprički iz prošlosti in težke prilike, ki smo jih podedovali, so se jim zdeli pripraven teren za nove balkanske intrige in za Balkan se je začela ponavljati stara zgodovina.

Kaj je Jugoslavija v tem času mogla in morala storiti? Varovati samo sebe, utrjevati se na zunaj in na znotraj ne samo zaradi sebe ampak zaradi miru in blaga vsega Balkana. Sovražniki Balkana so pravilno ocenjevali položaj, ko so pravili: slaba Jugoslavija — slab in nesrečen Balkan; močna Jugoslavija — močan Balkan, Balkan medsebojnega

sodelovanja v miru in slogi za srečo in blagostanje vseh balkanskih držav in ostale Evrope.

Od 1918 do danes — 15 let je preteklo — je Jugoslavija v tem pogledu napravila močan korak naprej. V mednarodni politiki igra danes vlogo prvega reda. Vsi napadi na njeno svobodo in na njeno integriteto so razbiti in poraženi s silo njene življenjske sposobnosti. Utrditev Jugoslavije je imela

ugodne posledice tudi za druge države, ker so se okrepile vse centripetalne sile na Balkanu, vse centrifugalne sile pa so sčasoma oslabele ali celo izginile. Sovražniki Balkana so vedno delali in še vedno delujejo na tem, da bi preprečili slogo na Balkanu, medtem ko so se prijatelji Balkana trudili, da pomagajo čimprej do polne medsebojne sloge. Toda v očeh mednarodnega javnega mnenja se je izvršil predor tega zadušljivega ozračja šele s potovanjem jugoslovanskega vladarja v Bukarešto, Varno, Carigrad in na Krf.

Balkansko potovanje jugoslovanskega kralja smatrajo v svetovni javnosti za zgodovinski dogodek prvega reda. Vse inozemstvo je to potovanje razumelo kot veliko balkansko zadevo. Vsi prijatelji balkanskega in evropskega miru se veselijo blagodejnih posledic, ki jih bo to potovanje rodilo, ki jih bo imela ta velika iniciativa, ki je razgibala duhove na Balkanu in oživila čut solidarnosti in življenjske skupnosti. Kakor nikdar prej tako je balkanski tisk zadnje dni v tisočih in tisočih svojih organov ponavljal: Balkan balkanskim narodom! Balkanske države bodo in morajo same med seboj najti načine za sodelovanje. Tukaj v svojem domu, na Balkanu, se za nje nahaja izvor sreče, blagostanja in napredka, tukaj med balkanskimi narodi in ne izven njih leži ključ do pravega balkanskega miru.

Peklenški stroji bodo zблиžanje samo pospešili in pomiritev samo podpirali, ker balkanski narodi sedaj sami uvidevajo, da jim je zajamčen mir in napredek le s pomočjo iskrenega sodelovanja. Samo tak mir, ki izvira iz pravega razumevanja skupne usode, mir, ki sloni na medsebojni odvisnosti na političnem in gospodarskem polju, mir, ki izhaja iz prepričanja, da je končnoveljavna osvoboditev od vsakega neprijateljskega inozemskega vpliva neobhodno potrebna, samo ta mir ima temelje trajnosti. Pax Balcanica. Samo takšen mir bo zajamčil srečnejšo bodočnost vsem balkanskim narodom in jih bo uvrstil kot koristne sotrudnike v veliko delo mednarodnega napredka.

Kralj in kraljica v spremstvu članov grške vlade obiščeta srbsko vojaško grobišče na Krfu.

„Balkan - Balkanu“ Jevtić - Titulescu

Važni razgovori za medsebojno zблиžanje balkanskih držav

Belgrad, 11. okt. Danes se je pripeljal v Belgrad predsednik kraljevske delegacije na skupščini DN Bogoljub Jevtić s svojo soprogo. V njegovem spremstvu sta bila dr. Nikodije Jovanović, naš delegat v stalnem tajništvu Male antante, in šef kabineta Branimir Marković. Na postaji so ministra sprejeli češkoslovaški in rumunski poslanik, pomočniki zunanjega ministra in načelniki oddelkov ter zastopniki domačih in tujih listov.

Pariz, 11. okt. AA. Havas poroča iz Belgrada, da pričakujejo tamkaj drevi ob 20 prihod Titulescu. Rumunski minister se bo ustavil v Belgradu za nekaj ur, nato bo pa odpotoval v Sofijo in Ankaru.

Bukarešta, 11. okt. AA. Rador poroča: Listi ugodno komentirajo obisk zunanjega ministra Titulescu v Varšavi. »Universala« misli, da bo sestanek v Varšavi doprinesel k okrepitvi miru na vzhodu in na Balkanu, in to je, pravi list, dejansko uspeh stvarne politike Male antante in Poljske, po zaslugi katere bomo mogli z upanjem gledati v bodočnost. — »Adeverule« pravi, da gre za nov dokaz prijateljskega razmerja med Poljsko in Rumunijo. V trenutku, ko se v Srednji Evropi dogajajo važne stvari, bo potovanje zunanjega ministra Titulescu v Varšavo samo okrepilo sistem, ki jamči mir na podlagi mirovnih pogodb.

Rusi prihajajo

Ankara, 11. okt. (a) Sovjetska delegacija, ki bo odšla v Ankaru na proslavo 10 letnice republike, bo zelo množična. Po uradnih vesteh bodo v njej razen Molotova še komisarji za vojno, prosveto in zunanje zadeve, šef konjenice in še mnogo drugih oseb. Po končanih slovesnostih se bodo vršili razgovori med sovjetskimi delegati in turškimi ministri o raznih vseh vprašanjih.

„Napetost med Bolgarijo in Jugoslavijo se na srečen način popravlja“

Pariz, 11. okt. (a) Predsednik bolgarske vlade Musanov je dal pariškemu Matinu izjavo, v kateri je med drugim dejal:

Moji vladi je do tega, da tudi v bodoče vodi neodvisno politiko in politiko miru v skladu s paktom Zveze narodov in Briand-Kelloggovim paktom, ki ga je Bolgarija podpisala. Bolgarija je obnovila z Izmet-pašo in Ruždi-bejem za pet let pogodbo o nevarnosti in arbitraži, ki je obe državi že poprej vezala. Po drugi strani pa nismo pristali na to, da bi s svojimi prijatelji Turki podpisali slično pogodbo, kakor jo je Turčija sklenila z Grčijo; v zvezi s tem se je Bolgariji celo zdelo potrebno zahtevati nekatera pojasnila.

Dalje moram naglasiti, da se v sedanjem času na zelo srečen način popravlja napetost, ki je poprej obstojala v razmerju med Sofijo in Belgradom; do tega je prišlo po nedavnem sestanku med Nj. Vel. kraljem Borisom in Nj. Vel. kraljem Aleksandrom. Ta dogodek je že sam po sebi toliko pomena, da bi moral zbuditi pozornost vse Evrope.

Na vprašanje, kakšno stališče namerava Bolgarija zavzeti nasproti tako imenovanemu Litvinovemu paktu, ki vsebuje definicijo napadalca, je Musanov izjavil, da Bolgarija ne misli pristopiti k temu paktu.

Dunajska vremenska napoved: Vpad zapadnega vremena s padavinami posebno v sev. Alpah. V prostih legah sem in tja viharina deževja. V nižinah se najbrže temperatura še ne bo bistveno snžala.

Bayerjev križ je merodajen!

Brez tega zaščitnega znaka ni pristnega Pyramidona, a brez pristnega Pyramidona ni jamstva za hitro ozdravljenje glavobola in migrene.

Pyramidon
TABLETE

BAYER

V z. Jugota k. u. Zagreb, Gajeva 32.
Oglaš. je registr. pod št. br. 9458 od št. V. 1933.

Zakaj katastrofalne povodnji v Dobropoljah in Strugah

Zadnja povodenj v teh krajih je bila strašna. V Strugah je zalila dolino kakor je dolga in široka in je segla tako visoko, kakor še ni nikdar, kar pomeni človeški rod v teh krajih. Stružanci so povodnji vajeni, zakaj ob količkaj izdatnejšem deževju začno bruhati žrela ob vznožju gore in voda napolni vse kotle in doline, travnike in njive. Toda take povodnji kakor je bila zadnja, še ni bilo nobene. Pač je bila l. 1824. izvanredna povodenj v teh krajih. Zaznamovano je, da je bila prišla tedaj voda v struško cerkev in je segla do višine prve stopnice pred oltarjem, toda sedaj je segla voda do tabernakelja, kar je približno 2 metra višje, kakor je bila takrat in toliko višje je segala voda po vsej dolini. Tako si lahko predčimo, kako veliksanske mase vode so se privale v Struge.

Usodo Stružancev so zapečatile vode, ki so pridrlje skozi Dobropolje. Kadar podzemeljska reka, ki teče vzdolž gore, ne more več odvajati vseh voda, ki jih sprejema iz potokov, ki ponučejo onstran gore (Cerejščica, Podplanščica in dr.), tedaj začne bruhati voda iz Podpeške jame, pridere Puhovka in vsa žrela tam okoli bruhajo in ako se s temi rekami združi še Rašica, ki primaha v Dobropolje od Ponikev, potem ko ji ondotni požiralniki niso več kos in tedaj se vali mogočna reka na široko in globoko preko Kompolj v Struge. Hvala Bogu, da take povodnji niso vsako leto.

Omenil sem že, da v Strugah ni bilo take povodnji niti leta 1924, da si je bila takrat v Dobropoljah povodenj izdatno večja. Ob sedanjih povodnji je prišla voda v Dobropoljah samo do Podgorice, a leta 1824. je bila zalila vso vas do višine oken.

Do konca preteklega stoletja so prihajale ob povodnjih v dobropoljsko in struško dolino vode, ki so jih dovajale po podzemskih strugah Rašica, Cerejščica, Podplanščica in poleg drugih še Tržišica, ki se izgubljajo v žrelo Tentere za Zlebičem. Takrat so pa regulirali med Ribnico in Sodražico Bistrice, ki je ob povodnjih zalivala trg Ribnico in vso spodnjo ribniško dolino in so povodnji delale ogromno škodo. Zato so zvezali Bistrice s Tentero, da odvaja vodo, kadar jo je preveč, Bistrice.

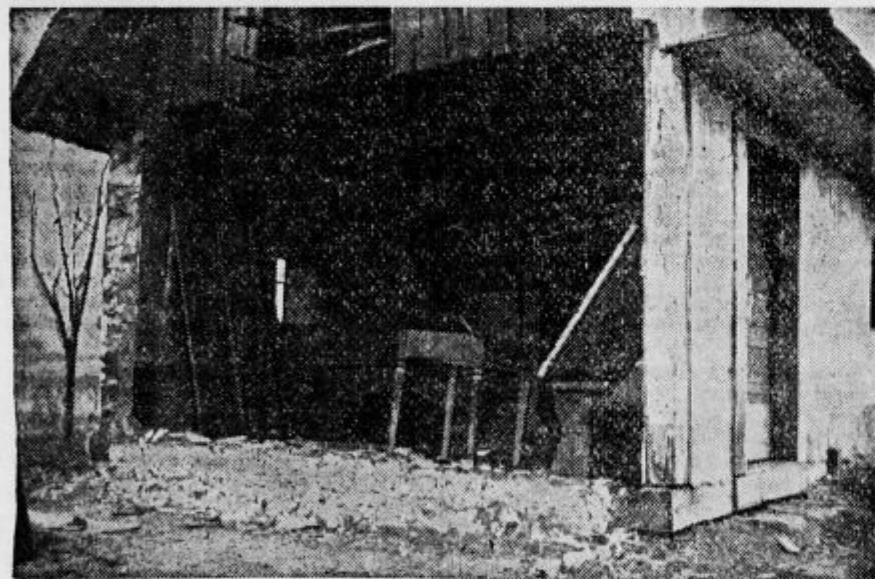
Stružanci so takrat po svojem županu ugovarjali načrtu izpeljave Bistrice v Tentero in so trdili, da bodo imeli potem večje povodnji. Toda njihovih ugovorov niso uvaževali in strokovnjaki so jih pomirjevali, češ, da ni dokazano, da bi bila Tentera v zvezi s struško dolino, ker nihče ne ve, kot teče voda pod zemljo.

Kmalu pa se je izkazalo, da ugovori Stružancev vendar niso bili kar tjavendan, zakaj poslej so bili Stružanci ob deževju veliko hitreje pod vodo, kakor so bili pred napeljavo Bistrice v Tentero. Da bi zmanjšali Stružancem škodo ob povodnji, so začeli kasneje odpirati in čistiti požiralnike, kar je v začetku tudi pomagalo v toliko, da je nastopivša voda hitreje zginila v zemljo. Ni mi znano, koliko požiralnikov so bili takrat odprli, gotovo pa je, da so se požiralniki zamašili, ker so ljudje na trebljenje požiralnikov pozabili in ker se započeto delo ni nadaljevalo.

Sele sedaj, ko jih je voda vse zalila in jim uničila stanovanje, hrano in obleko in vse, kar niso mogli v naglici oteži, so se začeli zavedati resnosti obupnega položaja. Sedaj je jasno, da je vzrok strašne povodnji v Strugah regulacija Bistrice v Ribniški dolini. Tentera, ki požira poleg Tržišice ob povodnji še Bistrice, ugonablja Struge in ravno ta povodenj je pokazala, kako upravičeno so ugovarjali takrat Stružanci, da je vendar naravno, da jih bo zalivala voda, ki se izgublja v zemljo v višini kakih 100 m nad njihovo dolino, kar so pa strokovnjaki le omajlovali. Povodnji, ki se ponavljajo v večjih presledkih, bodo v Strugah vedno bolj ali manj katastrofalne.

Ribničani gotovo ne bi bili zadovoljni, ako bi se zasul kanal, ki veže Bistrice s Tentero. Taki Abderiti ne moremo biti, a Stružancev se pa tudi ne sme pustiti kar tako brez vse pomoči. Res je, da iz Strug ne moremo odpeljati vode vrh zemlje, zakaj proti Dobropoljam je navzgor, a na drugih straneh so pa Struge zaprte s hribi in gorami. Tako ne moremo iz Strug odpeljati vode drugod kakor pod zemljo, kamor si je voda itak že od vsega početka sama utirala pot. Pač pravijo, da je težko uravnati pota podzemeljskim vodam, a sprito moderne tehnike ni nemogoče.

F. J.

Včeraj smo poročali, kako je v Strugah sedaj, ko so se vode otekale. S poročilom smo prejeli tudi nekaj fotografij, ki jih je posnel g. Drago Černe, Dobropolje. Zgornja slika nam kaže kolarnico Janeza Šporarja, ki so jo valovi izpodjedli, da je ostala samo še streha. Na spodnji sliki pa je hiša Jožefa Gorič. Kakor vidimo, je voda podrla in odnesla končno steno hiše, ki se bo najbrž porušila.

Pismo s Kosovega polja

Konec:

II.

Že nekaj dni po obisku v Janjevem se je pa raznesel med vučitrnskimi katoličani glas, da pride v nedeljo, dne 24. septembra, v Kos. Mitrovico birmovat naš prizrenski škof, Slovenec Gnidovec. Seveda smo bili takoj odločeni, da gremo tja, a par dni nato izvemmo radostno vest, da nas pride že v petek obiskat celo sem v Vučitrn. »Konferenca« sem in tja, dokler nismo sklenili, da ga bomo skušali pridržati tu tudi čez noč. Za sv. mašo smo priredili sobo v zapuščenih kasarni, spal naj bi pa pri orožniškem nadporočniku, ki predstavlja eno izmed treh tukajšnjih katol. družin. Ves četrtek in petek dopoldne skušamo zamašiti mitroviškega župnika dobiti kakih natančnejših poročil. Ko begamo tako že v petek popoldne po »mestu« okrog, se škof naenkrat pojavi pred nami v svojem vozu. Odpeljal se je najprej na glavništvo, med tem pa sestavlja s poročnikov gospo postni jedilni list za »slavnostno« večerjo. Bila je vsa obupana, saj razen jaje, paprike in ovčjega sira ni dobili tu ničesar. Ker je prevzvišeni Slovenec, sem ji svetoval jajčno jed, palačinke, karfiolno salato, sir in čaj. Toda ljubezna gospa teč »naših« stvari ni vajena kuhati in v tej zadregi pač ni bilo drugega izhoda, kakor da sem prevzel sam vlogo prvega kuharja za navedeni škofov »dine«. Domovina je bila torej rešena in hitro se razidemo vsak na svoj dom, kajti zvedeli smo, da namerava prevzvišeni najprej obiskati vse katoliške družine na domu.

Na videz poznam prevz. škofa dr. Gnidovca že četrto stoletje, a mirno lahko rečem, da še nikoli ni delal tako mladeniško živahnega vtisa, ko

tu doli v Južni Srbiji, kjer je očitno v svojem elementu, to je v — misijonstvu, saj ima njegova škofija prav izrazito misijonski značaj. Od doma smo ga seveda spremili k poročniku. Tam so mu drugi delali družbo, jaz sem pa smuknil v kuhinjo, slekli suknjič in si le želel, da bi me videla moja svakinja, ki je tako ponosna na svoje kuharske talente. Takih palačink, kakršne sem spekel jaz, bi prav gotovo niti ona ne znala pričarati, le žal, da jih prevzvišeni — ni jedel, ker menda živi od posta, kakor nam je izdal pozneje mitroviški župnik.

Po »večerji« smo se dobro uro posedeli v prijetnem razgovoru in seveda obravnavali katoličane v Južni Srbiji. Prevzvišeni je tožil zaradi velikega pomanjkanja cerkva, kapelic in duhovnikov. Zlasti po večjih južnosrbskih garnizijah je že jako lepo število katoličanov, a še skoro povsod brez cerkve in brez duhovnikov. G. Kordin, ki je prišel lani v Prizren za kanonika, je skoro brez prestanka na poti od Sandžaka do dveh slovenskih naseljenih vasi (Bistrenica in Dušanovac) doli pri Dojranu nekje in od albanske do bolgarske meje. Tudi prevzvišeni je skoro vedno na potu brez spremstva in tu kroži že cela vrsta anekdot. Priča jo o njegovi apostolski vni in skromnosti. Nekoč mu je bil iz Slovenije sicer obljubljen avto in si ga je trenutno za svoja neprestana misijonska potovanja celo sam zaželel. Pričakoval ga je pred 2 letima ob priključitvi velikega romanja in evharističnega kongresa južnosrbskih katoličanov v Letnico (nekake tukajšnje Brezje), ker ga pa ni bilo, jo je mahnil do naslednje katoliške kolonije, 30 km daleč, kar pes. Sedaj baje ne reflektira več nani, saj bi ga menda tudi vzdrževati ne mogel. Eno zanimivost sem ta večer še izvedel. Tu doli živi tudi kakih 10.000 »laramanov«. To je arnavtska beseda, ki pomeni po naše pester, pisan, a »laramani« so

Arnavti, ki so le na zunaj muslimani. Na videz so že pred davnimi časi sprejeli islam in se na zunaj tudi povsod kazali kot popolni muslimani, v resnici so pa ostali katoličani. Ta katoliška tradicija je pri njih v teku rodov jako poblebela in mnogi ne znajo niti očenaša več, vendar se še krščujejo in slave tudi več katoliških praznikov, pokopava jih pa že hodža. Ker tvorijo Arnavti že itak prav znatno število katoličanov naše prizrenske škofije, (največ jih je pri Prizrenu in pri Peči), ti »laramani« seveda kar kličejo po misijonskem delu.

Naslednje jutro, v soboto, je bila določena ob devetih sv. maši, pred njo je prevzvišeni spovedoval, po njej je bila pa napovedana birma. Začeli smo prihajati že takoj po sedmih, a kako smo se začudili, ko smo opazili, da pravzaprav ne bodo zbrane le naše tri družine. Ko sem jo mahal proti kasarni, sem srečal poročnika, ki je že »opravič« in mi dejal, da se spovedujejo sedaj 4 Arnavti. Za menoj je prišel kmalu še nek mlad učitelj Dalmašinec iz okolice, nato je pa prisopihalo še par orožnikov od oddaljenih postaj. Tako se nas je zbralo pri sv. maši kar 14 oseb vučitrnskega okoliša. Prevzvišeni je že pred sv. mašo Arnavtom pridigoval — po arnavtski (on bo najbrže edini Slovenec, ki se je naučil arnavtsko), med sv. mašo pa nam v gladki srbohrvaščini. Po sv. maši so pristopili 4 birmanci. Najmlajša dva sta bila tukajšnji mlinar-priseljenec in njegova žena. Hrvaške škofije so namreč tako obsežna, da minejo časih dolga leta, preden pride škof v posamezne župnije in tako ostane tu premnogo katoličanov sploh brez sv. birme. Na stotine jih je že kot vojake birmal tu doli škof Gnidovec. Tudi jaz sem bil naprošen — za botra, seveda je pa moral moj uniformirani birmanec tam iz hrvaških ravnin resignirati na uro, brez katere si slovenskega birmanca dandanes

skoro niti misliti več ne moremo, pa smo se morali v mojih časih zadovoljiti s culo »lecta« in z »brusom« za 5 kron.

Tudi vere v diaspori so navadno mnogo bolj zavedne in odločne kakor tam, kjer žive kompaktno. Že janjevske g. župnik mi je zadovoljen pripovedoval, da je versko življenje njegovih ovac kar zgledno, tudi prevzvišeni se je kljub svoji očitni strogosti še precej pohvalil in pripovedoval vprav ginljive primere katoliške gorečnosti med častniki in Arnavti naseljenici in »starosedelci«, a sam sem bil priča, a kako globoko pobožnostjo so prejemali Arnavti sv. zakramente in kako je že po končani službi božji prihitela iz daljnih hribov orožnikova žena, kleče poljubila nadpastirju roko, opravičila moža, ki je bil zadržan v službi, a ko je zvedela, da je zamudila, so jo obile solze. Ni šla domov, temveč se je napolnila naprej v Mitrovico, da bi bila vsaj naslednji dan, v nedeljo, tam pri škofovi sv. maši. Seveda prav vsi niso taki in zlasti posamezni Slovenci gredo le redko v cerkev.

Seveda jo je mahnala naslednji dan tudi naša kolonija v Mitrovico. V poldrugi uri smo bili z vozom tam. Nismo utegnili več ogledovati mesta z 12.000 prebivalci (dve tretjini muslimanov), ki mu obeta veliki cinov in svinčeni rudnik v bližini lepo bodočnost. Katoliška kolonija v Mitrovici šteje nad 400 duš, med katerimi je samih Slovencev kakih 250, ki so zaposleni pri rudniku. Ker je tu že od nekdaj tudi več katoliških družin iz arnavtskega rodu Miriditov, ki jih zato imenujejo tudi »latince« in njihovo posebno, jako slikovito narodno nošo »latinsko«, se seveda ne moremo čuditi, če imajo že lastno kapelico s stalnim duhovnikom, »donom Tadejem«, doma iz Janjeva, toda v njegovo župnijo spada še ves Sandžak, zaradi česar tudi jako dvomim, ali jo je že

Novo milo,
ki nudi res
nekaj novega!

Poglejte njegovo opremo, preizkusite njegov vonj prepričajte se o njegovi obilni peni. In poslušajte, kaj pravi veda: posebno voljno, idealno za polt, ker ima veliko lepoto moč.

ELIDA
CVETIC
MILO

Farma kožuharjev pri Zagrebu

V Čulincu pri Zagrebu se je nedavno ustanovila prva farma za rejo kožuharjev, ki naj tudi na polju trgovine s kožuhovino osamosvoji Jugoslavijo od odvisnosti uvoza iz inozemstva. Jugoslavija uvozi namreč letno za 25 milijonov dinarjev kožuhovine in to predvsem bobrovih kož. Ker najdragocenejše vrste bobri ne žive prosto v Jugoslaviji, se je zato sedaj zanje ustanovila posebna moderna farma pri Zagrebu. Močvirni bober živi v Južni Ameriki in to pod posebnimi pogoji, katere je bilo treba upoštevati pri urejanju farme v Jugoslaviji. Ta farma je bila urejena čisto po vzorcu podobnih farm v Argentini, ki še danes največ svoje produkcije pošiljajo v Evropo.

Bilo je že več poskusov, da bi tudi pri nas začeli gojiti močvirnega bobra v posebnih farmah. Prvi tak poskus so napravili na Bledu. Ker pa za gojitev teh žlahtnih živalic pogoji na Bledu niso ugodni, so sedaj celo instalacijo farme prepeljali v Čulince pri Zagrebu. Domači inženjer agronom Miloš Adler je zgradil farmo, ki ima danes že okoli 50 gnezd v kletkah. Prvi poskus te farme je dozdaj že po vsej državi vzbudil veliko zanimanje in sedaj se vrše že pogajanja, da se v Čulincu osredotoči vsa jugoslovanska produkcija dragocene kožuhovine. Farmi v Čulincu se bodo sedaj pridružile še poskusne ustanove za gojitev bobrov iz

Delnice in Sarajeva. Tej centralni farmi bi pa še naj sčasoma pridružila še gojitev kuncev, katerih kože so tudi zelo dragocene. Predvsem prihajajo v poštev kunci vrste Angora, Havana in Chinchilla. Med krogi, ki se zanimajo za domačo produkcijo drage kožuhovine, pa se sedaj tudi že dela na tem, da se ustanovi pravi trust za produkcijo in prodajo drage kožuhovine. Meseca novembra se bo v Zagrebu vršil ustanovni občni zbor Zveze interesentov za gojitev žlahtnih kožuharjev.

Farma v Čulincu je krasno organizirana. Vse kletke imajo čiste higijenske betonske kadi z vodo in vse te kadi so pod kletkami med seboj v zvezi, tako da lahko živalice nemoteno krožijo od kletke do kletke in od gnezda do gnezda. Sedaj se pa gradi še oddelek za gojitev žlahtnih kuncev, za katere so dozdaj obstojale farme v Zagrebu, Požeji, Osijeku in Sarajevu, pa niso odgovarjale več pogojem moderne reje kuncev.

Upliv farme v Čulincu se bo kmalu občutil na jugoslovanskem trgu. Dozdaj se je cena teh kož sukala od 500 do 800 Din za komad, domača produkcija bo omogočila občuten padec današnjih cen. V farmi v Čulincu je danes še mnogo bobrov, ki so bili pripeljani iz Južne Amerike. Brž ko se zaredi dovolj mladitve, se bo ta domača produkcija šele začela občutno čutiti na domačem trgu.

Žganje rodi zločine

Iz Broda ob Savi poročajo, da so tam pričeli kuhati žganje in da so se zaradi tega pričeli tudi uboji in umori. Tako je te dni kuhal žganje v vasi Vučaku kmet Vidmatič. Okoli kotla so se zbrali kmetje ter počasi praznilli čašice z novim mladim žganjem. Ko so se približno napili, so se pričeli objemati in poljubljati. Najbolj ganjen je bil neki Jozo Petrič, ki je objel Nikolo Katiča, ker pa sta bila oba že precej šibka na nogah, sta se oba zvrnila na kotel. Katič se je močno opotekel ter zato prišel tepsti Petriča. Prihitele so drugi kmetje, ki so hoteli oba pretepati razdvojiti. Toda šele sedaj je nastal pravi pretep. V nekaj trenotkih so bili koli v rokah vseh kmetov ter so pričeli padati po pijanih glavah. Naenkrat vzklikne Katič: »Joj, ubil me je, ubil me je!« Nato se je zgrudil mrtev na zemljo. Šele sedaj so se zavedli pijanosti, kaj prav za prav počenljajo. Prihitele so tudi žene ter dvignile Katiča. Toda bilo je prepozno, ker je bil

Uboj pri Krškem

Krško, 10. oktobra.
Posesnik Vodopive Anton iz Jenje št. 16, obč. Krško, star 50 let, je šel snoči po vodo k bližnjemu studencu. Ko se je vračal domov s polno brenoto vode na hrbtu, ga je srečal posesnikov sin J. iz Jenje. Pričela sta se prepirati zaradi mačka. J. se je razburil in je udaril Vodopiveca s kolom po vratu. Danes zjutraj je Vodopivec podlegel smrtnemu udarcu. Zapušča ženo v blagoslovljenem stanju in tri nedoročene otroke.

— Pri nagnjenju k maščobi, protinu, sladkosečnosti izboljšuje naravna »Franz-Josefova« grenčica delovanje želodca in črevesa in trajno pospeši prebavo.

Že mrtev. V ledjih mu je tičal nož. Kdo je Katiča ubil, ne ve nihče. Orožništvo je uvedlo strog preiskavo.

Bodi kjerkoli **KiKi** povsodi

Ljubljanske vesti:

Policijski zapori na magistratu

Ljubljana, 11. oktobra.

Že dalj časa je od tega, odkar so se začasno preselili ljubljanski policijski zapori iz sodne palače na magistrat. Justična uprava je namreč že pred dvema letoma odpovedala policijsko dosežanje prostora v kaznilični v sodni palači, ki jih je policija uporabljala za svoje zapore. Policijski je tedaj nameravala na vrtu za sodno palačo zgraditi novo lastno poslopje, v katerem bi bilo tudi dovolj prostora za policijske zapore. K zgradbi tega poslopja bi morala mnogo prispevati mestna občina, ker spada skrb za nastanitev policije po novi praksi in novih naredbah ter zakonih pretežno v njen delokrog. Načrt pa je tedaj propadel, ker je justična uprava odklonila predlog, da bi odstopila omejenj vrt oziroma dvorišče.

Policijski je dalje nameravala urediti svoje zapore v šentpeterski vojašnici. Propadel pa je tudi ta načrt. Tako je policija sporazumno z mestno občino opremenila dosežanje odgonske zapore na magistratu v policijske zapore. Stroški za preureditev so seveda šli na račun mestne občine. Prvotno je bilo zamišljeno, da bodo na magistratu policijski zapori le začasno, dokler se ne najdejo drugi prostori. Ker pa zaenkrat za to še ni izgledov, je sedaj končno sklenjeno, da bodo policijski zapori trajno na magistratu, dokler ne bo mestna občina ali državna notranja uprava v stanu zgraditi novo policijsko poslopje v Ljubljani. Sedanje policijsko poslopje je namreč za policijsko upravo

mnoogo pretesno, kljub temu, da so pred leti odstranili nekaj zasebnih stanovanj ter jih spremenili v uradne prostore.

Tako ljubljanci gledajo, kako ima policijski avtobus, ki nikakor ni »zelen«, temveč siv, sedaj tudi stalno postajališče pred magistratom. S policijske uprave vozi namreč jetniki na magistrat in z magistrata v največ primerih na sodišče.

Okrožno sodišče pa je dosedanje policijske zapore preuredilo v zapore za mlajše mladoletnike, ki morajo po zakonu biti strogo ločeni od starih jetnikov, takozvanih »kadrovcov«. Novi kazenski zakonik je znatno spremenil izvajanje kazni in vzgojo mladoletnih jetnikov. Nov način postopanja z mladoletnimi jetniki je mnogo bolj human, bolj pedagoški in tudi za družbo, v katero se ti mladoletniki prej ali slej vračajo, mnogo bolj koristen kakor pa stari način, ki ga je predpisoval avstrijski zakonik.

Žalne plašče

in obleke za dame v največji izbiri in po najnižjih cenah pri

F. Lukič, Stritarjeva ulica

Lepote Južne Srbije

Ljubljana, 11. oktobra.

Slovensko planinsko društvo je kakor prejšnja leta tudi letos začelo s ciklom alpskih predavanj, ki dokazujejo, da se dobro zaveda svoje naloge. Dočim so prejšnja leta predavali večinoma inozemci o krasotah izven naših mej, nam je otvoritveno predavanje odkrilo lepote v mejah lastne države. Čeprav se zlasti med nami vedno bolj veča številu prijateljev planin, vendar se le malokdo ojnatači in pogleda na jug, kjer čakajo skoraj še nedotaknjeni predeli, ki po svoji planinski možnosti, divji romantiki in čudoviti flori gotovo ne zaostajajo za našimi.

S tem večjim priznanjem moramo zato sprejeti sinočno predavanje g. dr. Pretnarja, predsednika SPD o pri nas tako nepoznatih planinah v Južni Srbiji. Dr. Pretnar je prinesel s svojega potovanja, ki ga je napravil v družbi s tovarišem iz mladosti, s katerim sta dve leti pred balkansko vojno napravila skoraj isto pot, veliko bogatega gradiva, ki je zanimalo vsakogar. Vtise z vse dolge poti pa je zbiral in ohranjal kot več fotograf in tako je bilo mogoče, da je spremljalo poučno predavanje okrog 90 uspešnih diapozitivov.

Sredi julija sta odpotovala z g. Jerasom proti jugu mimo Belgrada naprej do Skoplja. Ustavila sta se na teh zgodovinskih tako važnih tleh, ki so videla že toliko gorja, pa tudi slavo carstva Dušana Silnega. Odtod sta se napotila po dolini Vardarja čez Prilep na Bitolj, tu si ogledala geološko najstarejši del Balkanskega polotoka, 10 km dolgo gorovje Perister. Čudovito je Prespanjsko jezero, lepi grebeni Galice in Suhe planine. Krasen je razgled na Ohridsko jezero, na čigar južni strani stoji samostan sv. Nauma. Biser zase je Ohrid, nekdanje kulturno in versko središče.

Mimo Debarja sta odšla skozi romantično sotesko Radike v pogorje Koraba, ki se po svoji višini že skoraj meri s Triglavom. Seveda tudi nista smela izpustiti znamenite Sar-planine, ki jima je odkrila nešteto lepot. Iz Prizrena sta nadaljevala pot po Metohijski ravnini do Peti. Ogledala sta si tudi sotesko Bugara. Klisura, skozi katero se je l. 1915. umikala srbska vojska pred silno premočjo sovražnikov. Odtod sta mimo Plava in Plavnoga jezera zavila na Podgorico in naprej na Cetinje. Čez Lovčen, ki je postal skupen grob tolikim junakom, sta ob krasnih razgledih na naš Jadran prispela končno v Kotor, kjer sta zaključila prelepo potovanje.

Za lepo predavanje je žel predavatelj navdušen aplavz, in občinstvo, ki je prav lepo napolnilo univsko dvorano, se je razšlo v želji, da bi nam SPD kmalu postreglo zopet s kakšnim takim predavanjem.

Kaj bo danes?

Drama: »Zajec«. Premijera. Red četrtak.

Opera: Zaprt.

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Ustar, St. Petra cesta 78, in mr. Hočevar, Celovška cesta 34.

© »Ljubljana« ima drevi ob 8 redno pevsko vajo mešanega zbora. Prosim vse pevke in pevce, da se vaje gotovo in točno udeležijo. Vabim tudi nove pevce, da vstopijo v naš krog. Pevovalci.

© Guslar Ilija Vuković v Ljubljani. V Ljubljano je prišel sloviti narodni guslar in interpret srbohrvatskih narodnih pesmi g. Ilija Vuković iz Gacka v Hercegovini. Vuković namerava prirediti več guslarskih prireditev za širše občinstvo in za dijakke po šolah. Način interpretiranja narodnih pesmi, dikcija in modeliranje glasu nam kažejo g. Vukoviča kot izrazitega in izvrstnega guslarja, ki s svojimi tehničnimi finesami ublažuje monotonost goslanja samega in nam na ta način sugestivno predčuje epske borbe iz velike srbske preteklosti. Omeniti je treba, da so znameniti slavisti, kakor dr. Murko, dr. Gesemann ugotovili, da je Vuković v resnici eden najboljših narodnih guslarjev.

© Spisek najemnikov in podnajemnikov. — Davčna uprava Ljubljana-mesto razglašala: Finančno ministrstvo, davčni oddelek, v Belgradu je z razpisom z dne 20. sept. 1933, št. 84.568/III odredilo, da mora vsak hišni posestnik izpolniti »Spisek najemnikov in podnajemnikov« in ga predložiti posamezni zgradarinski prijavi, ki se mora oddati najkasneje do 20. oktobra 1933 pristojni davčni upravi. Obrazci teh prijav se dobe pri davčni upr. Ljubljana-mesto, pri jugoslovanski knjigarni in pri Društvu hišnih posestnikov v Ljubljani. Hišni posestniki, ki ne bi vložili, ali pa lažnivo izpolnili te spiske, bodo kaznovani po čl. 138 zakona o neposrednih davkih, popis pa bodo izvršili davčni uslužbenici.

© Vojni invalidi in vdove, ki so že dobili invalidsko rešenje po zakonu iz leta 1929, a še niso dobili izplačane razlike, naj se javijo do 20. oktobra v pisarni Udruga vojnih invalidov, krajevni odbor v Ljubljani, Sv. Petra vojašnica, soba št. 3, med uradnimi urami od 9—14. Javijo naj se le člani imenovanega odbora.

© Nesreča pri obiranju kostanja. Včeraj popoldne se je na Drenikovem vrhu pri obiranju kostanja ponesrečil 65 letni nočni čuvaj na železnici Ivan Zalokar, stanujoč v Topničarski

ulici 12. Zalokar je padel z drevesa ter dobil hude poškodbe na glavi in po vsem telesu. Vendar je imel še toliko moči, da se je sam privlekel do Čada, odkoder so telefonirali po reševalni avto, ki ga je prepeljal v bolnišnico.

© Gostovanje gledališke družine »Istre«. V soboto 14. t. m. bo gostovala prvič v Ljubljani »Gledališka družina Istra«. Pestra in zanimiva predstava se vrši v gledališki dvorani Delavske zbornice ob 8 zvečer.

© Sadni trg je bil včeraj kakor navadno močno založen z vsem jesenskim sadjem. Na trgu so se pojavila prav lepa štajerska in druga jabolka, hruskaslenk je bilo na izbero, grozdja je v obilici, prav tako tudi domačih breskev. Cene sadju so neizpremenjene. Obilo je bilo tudi gob, ki so bile merica 2 do 3 Din, kg pa 5 do 8 Din po kakovosti. Gobe za vlaganje so bile celo po 9 Din kg.

© Krompirja je bilo včeraj na Šentpeterskem nasipu mnogo. Iz raznih krajev Gorenjske, Posavja, z Iga in Grosuplja je bilo pripeljana 11 voz krompirja. Bil je 0.75 do 0.80 Din kg na debelo. Mnogo več je bilo na trgu zeljnatih glav. Bilo jih je 20 voz. Posamezne glave so bile 0.75 do 1 Din, kg pa je bil 0.60 do 0.75 Din.

Mariborske vesti:

Oddajna postaja – dejstvo

Vprašanje mariborske radijske oddajne postaje vendarle ni zaspalo. Kljub dejstvu, da se je doslej prijavilo razmeroma nizko število detektorskih abonentov, bo ljubljanska oddajna postaja zgradila svojo podružnico v Mariboru. Nedvomno, da je ta korak edino pravilen, ker se bo število naročnikov potem brez vsake reklame samo od sebe dvignilo. Te dni se je mudil v Mariboru znani radijski strokovnjak inž. Osana iz Ljubljane, ki si je ogledal razne v poštev prihajajoče prostore za zgradbo postaje. Najprimernejši prostor bi bil na Teznem poleg mestnega vodovoda na zemljišču mariborske

□ **Koncert praških stražnikov.** Jutri v petek prispejo v Maribor pevci praške varnostne straže, ki so združeni v lastnem krepkem zboru. Ob 20 bo v kazinski dvorani slavnostni koncert. Na programu imajo gostje češke in naše skladbe. Vse pesmi bodo peli v originalnem jeziku. Zbor šteje 37 članov, dirigent pa je Emil Karasek. Turnejo vodi policijski inspektor Pechar. Po koncertu bo pri Orlu prijateljski sestanek, na katerega so vabljeni vsi prijatelji jugoslovansko-češkoslovaškega zblizanja.

□ **Novo praznično obleko** je dobila prikupna in lepa kapela o. jezuitov z na novo prirejeno leseno oblogo sten, ki so jo te dni dovršili. Kapela je s tem pridobila še večjo enotnost in privlačnost. Ves mesec november se bo darovala v njej vsak dan ena sveta maša za dražje ranjke vseh plemenitih dobrotnikov, ki naklonijo kak milodar za odplačevanje dolga, ki je še na svetišču in domu presv. Srca. Milodari se hvaležno sprejemajo v zakristiji ali pri samostanskih vratih.

□ **Smrt uglednega moža.** V Taborški ulici 20 je umrl ugledni gostilničar in posestnik g. Josip Modrič. Dosegel je starost 68 let. Pogreb ljubljenejega pokojnika bo v petek ob 15 iz mrtvašnice na Pobrežju. — V splošni bolnišnici je umrl v starosti 48 let bivši poštni poduradnik g. Zdravko Gorup. Pogreb se bo vršil danes ob 16.30 iz mrtvašnice na Pobrežju. — Pokojnima večni mir in pokoj, žalujemči naše sožalje!

□ **Gradbene zadeve.** V terek zvečer se je vršila seja mestnega sveta, na kateri so se obravnavala pretežno gradbena vprašanja. Gradbena dovoljenja so dobili: Crippa Julij za nadzidavo skladišča v Slovenski 3; Ehrlich Avgust za zgradbo pridizka pri barvarni; Stefan Kotar za povečanje mizarske delavnice v Mlinski 29; Tinta Frančiška, gradba visokopritlične stanovanjske hiše in dvorišnega poslopja v Dalmatinovi; Pipuš Zdenko, gradba enonadstropne stanovanjske vile v Jezdarski; dr. Kristan Boris in Helena, gradba trinadstropne stanovanjske in trgovske hiše v Tattenbachovi 7; May Anton, zgradba pritiščnega prodajnega paviljona v Kopaljski; Poljanec Roza, enonadstropna lesena stanovanjska vila v Koroskem predmestju. — Uporabna dovoljenja so dobili: Gilvert Dragotin za nizkopritlično stanovanjsko hišo v Aljaževi; Rešnik Alojz za trinadstropno stanovanjsko in trgovsko hišo na Pobrežju; Exeler Franc za visokopritlično stanovanjsko hišo v Belgrajski; Danko Avgust za gospodarsko poslopje v Gozdni ulici; Kuchar Alojz, za dvoriščno stanov. poslopje v Kettejevi 3; Amon Alojz za visokopritlično stanovanjsko hišo v dr. Medvedovi 13; Orosel Iva za avtogarajo na Aleksandrovci 20.

□ **Zahteva mesarjev.** Združenje mesarskih obrtnikov v Mariboru je vložilo na mestno načelstvo posebno vlogo, v kateri prosijo za nekatere izjembe v klavnicah. Predvsem zahtevajo, da se zniža pristojbina za tehtanje za teleta in svinje na 1 Din, za goveda na 2 Din od komada, da velja listki pujske tehtnice tudi v Mariboru, da nakupi vodstvo klavnice primerno količino sena, ki ga naj prodaja mesarjem za kraljo živini, ki čaka na zakol. Zahtevajo nadalje posebno sobo za umivanje in shrambo obleke, napeljavu tople vode v nekatere prostore, za povečanje nadstrešja pri hladilnici, napajališča v hlevih in večjo pažnjo v hladilnici, kjer je čestokrat previsoka temperatura.

□ **Nov muzikalni vodja najmlajših harmonikarjev.** Muzikalno vodstvo prvega zbora najmlajših harmonikarjev ISSK Maribora v Mariboru je prezevel znani strokovnjak, profesor glasbe g. prof. Schweiger. Upamo, da nam bo v najkrajšem času novo muzikalno vodstvo nudilo čim lepši umetniški užitek.

□ **Konec sladoleadarjev.** Mariborska občina je sledila zgledu drugih mest ter prepovedala prodajo sladoleda v vozličkih po ulicah. Sklep velja za prihodnje leto, sprejet pa je bil že sedaj, da se sladčičarji in sladoleadri pravočasno obvestijo, da si ne bodo nabavljali novih vozil.

□ **Tehtnica Rdečega križa.** Podmladek Rdečega križa bo postavil posebno tehtnico za tehtanje oseb na vogalu Glavnega trga in Stolne ulice. Tehtnica bo prenosljiva.

□ **Nedopustna zlobnost.** V terek zvečer okoli pol desetih je dobila mariborska požarna bramba telefonsko obvestilo, da je nastal požar v tekstilni tovarni Doctor in drug. V pozivu je bilo rečeno, da zavzema ogenj večje dimenzije. Požarniki so nemudoma odbrželi z vsemi brizgalnimi proti mestu požara, pa so tu zvedeli, da so bili potegnjeni. Od sobote je bil to že tretji primer lažnega alarma na požarni postaji. Vsekakor je to nedopustna zlobnost, ki bi lahko postala tudi usodna; je čisto mogoče, da bi požarniki v primeru resne nevarnosti smatrali poziv za potežavščino. Zlikovce bi bilo treba izslediti in eksemplarno kaznovati.

□ **Posledice novega gradbene politike.** Delovanje gradbenega odbora v Mariboru se že pozna v zunanem licu mesta. V zadnjem času je pristojna občinska instanca zavrnila celo vrsto načrtov zunanjih fasad pri novih ali adaptiranih poslopih. Na zahtevo gradbenega odbora so morali lastniki hiš predložiti take načrte, ki odgovarjajo estetskim za-

© **Dva ponesrečenca.** Pri telovadbi Sokola IV na Prulah se je ponesrečila 16 letna dijakinja Marija Dermaša. Padla je z bradle ter se poškodovala na obeh nogah. Te dni je ležal na klopi na poti na Bellevue 21 letni delavec Avgust Passero, doma z Brda. Tedaj pa je prišel nekdo k njemu ter ga pričel tepeti s palico po glavi. Passero je zaradi poškodb moral v bolnišnico.

□ **Iz policijske torbe.** Policijski je prišla 21 letnega brezposelnega brivskega pomočnika Andreja Š. iz Rončina na Goriškem. Andrej je znan tat. Pred kratkim je vlomil v stanovanje nekega uradnika v Prečni ulici ter odnesel par čevljev in uro z verižico v vrednosti 900 Din. Vodnikovi česti pa je ukradel nekemu pekovskemu pomočniku novo obleko, vredno okoli 1000 Din. Pri njem so našli več blaga, ki izvirajo največ iz raznih tatvin.

Pridobivajte novih naročnikov!

mestne občine. Slednja se je že izjavila pripravljeno, da odstopi to zemljišče brezplačno na razpolago. Odstop zemljišča je odobril tudi upravni odbor, ki se je v terek popoldne na svoji seji podrobno pečal s tem vprašanjem. Obenem pa zahteva ljubljanski radio še nekatere druge bonitete od mariborskega mesta, glede katerih se vršijo sedaj še pogajanja. Ob veliki pripravljenosti, ki jo je pokazala mariborska občina že doslej za uresničenje tega projekta, bo brez dvoma lahko prišlo do sporazuma ter bo dobil Maribor v prihodnjem letu lastno postajo.

htevam. Velika škoda za zunanji izgled mesta je, da ni pričel tak odbor delovati takoj od prevrata dalje.

□ **Pastirček Peter — kralj Briljantin.** To bo prva otroška igra v tukajšnjem gledališču v tekoči sezoni. Režira Hinko Tomašič.

□ **Pred oltar ...** V mariborskih farnih cerkvah so se te dni poročili: Franc Borko, profesor, in učiteljica Lucija Slokan; pekovski pomočnik Martin Bratušek in predica Alojzija Jelenko; strugar Ferdinand Stropnik in tkalka Antonija Pek, strugar drž. žel. Alojzij Čop in modistinja Zofija Rotter. Novoporočencem obilo sreče!

□ **Za poplavlence** sta darovala po mariborski podružnici »Slovenca« g. Adolf Čeh Din 20 in imenovana Din 20. Bog plačaj!

□ **V Ljudski univerzi** jutri, v petek, ne bo napovedanega predavanja radi koncerta čeških gostov.

□ **Kdo jima da uk in oskrbo?** Mestna občina ima v svojem mladinskem domu v oskrbi dva dečka, ki sta dovršila prvi, oziroma četrti razred meščanske šole in ki bi se rada izučila slikarske, tapetniške, elektrotehniške ali ključavničarske obrti. Mojštri iz navedenih obrti, ki bi bili voljni vzeti dečka v uk in jima nuditi polno oskrbo, naproša mestna občina, da to sporočijo socialno političnemu uradu na Rotovškem trgu 9.

□ **Gremo! Na dolensko Prekmurje.** V Dolno Lendavo in Bogojino bo izlet, ki ga z avtobusom priredijo v nedeljo 15. oktobra »Putnik«. Zgodovinsko društvo in Ljudska univerza. Voznina Din 90. Prijave sprejema »Putnik«.

Celje

□ **Spremembe v vodstvu Mohorjeve družbe.** Dolgoletni ravnatelj Mohorjeve družbe g. J. Zeichen je stopil v pokoj; novi ravnatelj Mohorjeve družbe je postal bivši prosvetni inšpektor g. dr. Fran Kotnik.

□ **Magistratni direktor** sprejema stranke od 9. oktobra vsak delavnik le v času od 11 do 12.30.

□ **V celjski javni bolnišnici** je umrl Kokot Alojzij, 30 let, hlapec brez posla iz Sv. Vida pri Grobelnem. N. v m. p.!

□ **Brezposelnost narašča.** Pri celjski ekspozi-turi Javne borze dela se je v prvi desetini meseca oktobra na novo prijavilo 60 delovnih moči, delo je bilo ponujeno 28, posredovanj je bilo izvršenih 18. Dne 10. oktobra je ostalo v evidenci 406 oseb in sicer 384 moških in 22 žensk, napram 366 dne 30. septembra.

□ **Delo je na razpolago pri celjski Borzi dela:** 2 hlapcema, 1 mizarju, 1 brivcu, 4 tesarjem, 1 železokovcu, 1 mizarskemu vajencu, 1 deklji, 1 pletilki, 2 natakaričam, 2 kuharicam in 2 služkinjam.

□ **Vode zopet normalne.** Po hudi poplavi v ponedeljek ponoči, ko je Savinja s pritoki nepričakovano popolnoma napolnila strugo in prestopila bregove, je začela voda že v terek proti podnevu upadati počasi ter je do večera, še bolj pa čez noč že skoro popolnoma izginila in je njeno tanje skoraj zopet normalno.

□ **Prebivalci na teritoriju mestne občine v bližini okol. pokopališča,** ki so po zadnji veliki poplavi veliko pretrpeli, so v velikem strahu, ker nimajo vodovoda. Znano je namreč, da se po velikih poplavih rade širijo razne nalezljive bolezni, zlasti griža, na kar je bilo prebivalstvo tudi pravočasno opozorjeno, s pripombo, naj ne uporablja vode iz vodnjakov, temveč izključno le iz vodovoda. To se sicer lepo sliši, a storiti ni mogoče, ker nobenega vodovoda ni. — Že prej je bila voda iz teh vodnjakov neuporabna, a so jo morali in jo morajo na žalost še vedno uporabljati, ker druge ni, ter se ne morejo ozirati na opozorila radi bolezni. Prebivalstvo tega dela je pripricano, da bi napeljava vodovoda v tem majhnem delu stala veliko manj, kakor pa, če bi se razširila kaka nalezljiva bolezen. Vsled tega pozivno prosijo vse v poštev prihajajoče žitelje, da iz zdravstvenih ozirov prebivalstvu čimprej ugodijo.

Ptaji

□ **Gibanje prebivalstva v septembru.** V področju mestne župnije se je poročil le en par, rodilo se je 12 otrok, umrlo pa 24 oseb; v področju župnije sv. Petra in Pavla se je poročilo 8 parov, rodilo se je 39 otrok, umrlo pa 22 oseb.

□ **Nezgode.** Janeza Kovatiča, hlapca v Podložju pri Ptujski gori, je brcnil konj v glavo s tako silo, da mu je razbil čeljust in pokvaril levo oko. Nevarno ranjenega so prepeljali v ptujsko bolnišnico. Enaka usoda je doletela 17 letnega Ivana Laha iz Kicarja. Pri podkovanju konja, ki je bil nemiren, je kovač po nesreči vrezal Laha v levo roko trko nesrečno, da mu je prerezal zlo odvodnico. Fantu so še pravočasno prepeljali v bolnišnico, sicer bi izkrevl.

V septembru prodane hiše in parcele

Ljubljana, 11. oktobra.

Zemljiške kupčije so bile septembra v okolici in mestu dokaj živahne, sklenjenih je bilo razmeroma manj kupcij kot prejšnje mesece, toda kupnine so dosegle prav veliko vsoto nad 4 milijone dinarjev. Po zemljiškoknjižnih in drugih podatkih je bilo septembra uradno prijavljenih in zabeleženih 43 kupnih pogodb, od teh odpade na okoliško 35 za celotno vsoto 1.029.601 Din, na mesto samo pa 8 pogodb za vrednost 3.302.000 Din. Skupaj je bilo raznih stavbnih parcel in zemljišč s hišami vred prodanih za 4.331.601 Din. Avgusta je bilo nasprotno 66 kupnih pogodb za celotno kupnino 4.341.276 Din. Torej ni kdovekako velike razlike med avgustom in septembrom v pogledu zemljiških prodaj odnosno kupcij. Vrednost parcel stalno narašča v neposredni okolici Ljubljane, kjer je kv. meter 50 do 200 Din in še več, v mestu pa so cene stavbnim parcelam od 100 do 600 Din kv. m. Druge parcele so pa tudi po 10 do 50 Din. Lega parcele odločuje pač njeno vrednost.

Prav živahno je bilo posestno gibanje v okolici. Veliko povpraševanje po primernih stavbnih parcelah traja še vedno v Mostah, Vodmatu, Zgornji Šiški, St. Vidu, Vižmarjih in na Viču. V teh krajih je bilo tudi največ parcel prodanih za kupnino med 3000 do 50.000 Din. V Zgornji Šiški sta bili dve stavbni parceli prodani za 85.000 Din. Prokurist Slavko Simončič iz Ljubljane je kupil na Viču hišo od gospe Stebičeve za 184.745 Din. Industrijec Mergenthaler je kupil od Ivane Pavškove hišo v Vodmatu za 205.000 Din.

V Ljubljani sami je bilo septembra prijavljenih samo 8 kupnih pogodb, dočim avgusta 16, toda kupnina septembra je mnogo višja napram avgustu. V Costovi ulici, to je kat. obč. Kapucinsko predmestje, je kamnosek Feliks Toman kupil od g. Počkaja 583 kv. m obsegajoče stavbišče za 330.000 Din. Hišo v Komenskega ulici št. 22 je kupil Vladimir Lokar od gospe Hamove za 345.000 Din. O prodaji hotela Tratinik smo že poročali. Četrtnika hiše št. 5 ob Tyrševi cesti je bila prodana za 155.000 Din. Hiši št. 24 in 24a na Tržaški cesti je kupil Milan Kutin od Josipa Pretnarja za 602.000 Din.

Dalje je bilo septembra prijavljenih 12 izročilnih pogodb, v katerih so izročena zemljišča cenjena celotno na 333.700 Din. Najvišja izročilna vsota znaša 80.000 Din, najnižja pa 1800 Din.

Škoda po povodnji na Barju

Gospodarski urad mestne občine sestavlja natančen pregled škode, ki jo je napravila katastrofalna septembarska povodenj na mestnem delu Barja. Škoda je ogromna. Podatki v splošnem so že zbrani in bo te dni predloženo poročilo merodajnim oblastem. V odstotkih je cenilna komisija škodo ocenila tako-le: Hauptmanica, Crna vas in Lipe 100%, Illovača 80%, Galjevica 50% in Ižanska cesta 50 do 75%. Mnogim Barjanom so bili res uničeni vsi poljski pridelki. Mestna občina je uvedla možno akcijo in bo prihodnje dni razdelila med oškodovance več vagonov krompirja. Na Galjevici so delavci vozno pot, ki vodi ob Galjevici in ki je bila pri zadnji povodnji popolnoma pod vodo in od koder je voda odnesla dve leseni brvi, vodoci čez mala jarka, popravili in mesto lesenih brvi položili velike betonske odvodnike. Dobrih 14 dni je bilo treba, da so popravili to pot.

aploh kedaj mogel obhoditi. Prijatelji me pripeljejo pred običajno staro srbsko hišo, na kateri je visel napis »Katoliška cerkva« in se v angleškem ter francoskem prevodu. Nizko pritišče so preuredili v skromno kapelico sv. Mihaela, v prvem nadstropju je župni urad z župnikovim stanovanjem, na dvorišču so pa postavili pred par leti nizek zvonik, iz katerega sem menda slišal dva zvonca. Hvala Bogu, da imajo vsaj to, saj je škof v pridigi omenil, da je bil čez poletje 40 dni neprestano na dušnopastirskem potovanju po Južni Srbiji, a je ves ta čas maševal le v dveh cerkvah in dveh kapelah, sicer pa vedno v kaki šoli, pisarni ali pa zasebni hiši. Čeprav je bila kakih 70 kv. metrov velika kapelica baje že pri prvi sv. maši polna, je bila tudi pri drugi pravačta gneča, vendar sem imel tu vtis, da Slovenci v njej ne delajo drenja, kar so mi pozneje sami potrdili. Deloma imajo iz rudnikov predeleč, deloma je pa žal opažati med mnogimi precejšnjo versko mlačnost. Za katoliško pokopališče sem pozabil vprašati, a pri popoldanskem sprehodu v okolico smo šli mimo muslimanskega. Videl sem že premnogo muslimanskih pokopališč, a še vsak je delal vtis najbolj zapuščene gmajne, ki si jo je mogoče misliti. Zenske pač zagrebejo, a čez par let bi najbrže otroci ne našli več niti grobov svojih lastnih mater. Bogatejši moški dobe na grob pokončno kamenito ploščo, ki jo pa veter in dež tudi kmalu prevrne in nikogar ni, ki bi jo zopet poravnal, nikogar ni, ki bi pokosil travo po pokopališču in nikogar, ki bi zasadil vsaj eno cvetko na kak grob. Pač sem pa videl, kako so na treh krajih štrlele iz zemlje kosti, ker so pred leti ob priški graditve nove ceste del pokopališča odkopali.

Staro perilo, novo perilo.. ali vselej čisto je perilo

S.T.J. 7-33

SCHICHTOVIM TERPENTINOVIM MILOM PRISTNO SAMO Z ZNAMKO "JELEN"

ZA NAMAKANJE PERILA "ŽENSKA HVALA"

Smrtna nesreča v gozdu

D. M. v Polju, 12. okt.

Kakor blisk se je v večeršnjih večernih urah zaznala po obširni fari strašna novica, da se je v hribu smrtno ponesrečil posestnik Snaj Anton iz Sp. Kašlja 27, vulgo Vrbanc. V dopoldanskih urah je šel s svojo hčerko za sosedo po drva v svoj gozd in jih pod Vnajnarih naložil ter peljal po zelo strmim bregu, tako zvanj »Rjavi drč«, navzdol. Nesreča je hotela, da je zavora odpovedala in težak voz je polislilo navzdol po skalah, pri tem pa je Snaj vzel in voz mu je šel čez prsni koš. Bil je takoj mrt. Hčerki, ki je šla za vozom, se je nujno grozen prizor in obupno je klicala na pomoč, ko je videla svojega dobrega očeta v trenotku mrtvega. Prihiti ljudje so s težavo spravili v poldrugo uro oddaljeno vas ponesrečenca in ga položili na mrtvaški oder v domači hiši, kamor ga hodijo cele trupe kropiti.

Ce sploh o kom, moremo o pokojnem reči, da ni imel resničnega sovražnika. Znan in globoko spoštovan je bil med sosedji in vaščani, in vsa fara ga je poznala kot varčnega in umnega gospodarja. Vsi smo ga ljubili kot pravega prijatelja.

Pokojnemu so v rani mladosti pomrli starši, dobil pa je pri prijatelju Perlesu gostoljubje in pomoč ter se šel izučiti za mlinarja. S svojo varčnostjo in pridnostjo se je prikopal do ugodnega

in premožnega posestnika. Blagi pokojnik je bil mirnega, a vedno vselega značaja, dasiravno so ga neprestano zadevale vsakovrstne nesreče. Dolgotrajna bolezen ljubljene žene, bolezen hčere, smrt edinega brata, številne nesreče pri živini itd. ga niso nikdar spravile iz ravnotežja. Vdan v voljo božjo, je s smehom na ustnicah skomignil in rekel: mora že tako biti, bo že bolje, potrpi, upajmo. Bil je globoko veren, praktičen katoličan, ki mu ni bila vera samo na jeziku. Ni mu bila pot v cerkev tudi popoldan nikdar predolga. V tej globoki veri pa je zajemal moč v trpljenju, le tako moremo doumeti njegov značaj. Lepo je tudi vzgojil svojo številno družino. Osem otrok in žena globoko potrpi žalujejo za svojim skrbnim očetom, saj ga je bila sama očetovska miloba; družina ne pomni, da bi se kedaj resno razjezila.

Blagi pokojnik se je pred leti tudi v javnem življenju udeleževal. Bil je pod županom Plevnikom prvi svetovalec. Za vse cerkvene in druge potrebe je bil dober tiskar. V njegovo hišo so prihajali samo verski listi. Kot bojevnika na treh frontah je v vojni veliko pretrpel, po vojni pa pomagal pri postavitvi spomenika vojnim žrtvam, kjer se danes vije žalna zastava.

Pogreb nepozabnega bo danes ob 4 popoldne na farno pokopališče. Naj mu bo Bog bogat plačnik! Hudo prizadeti družini naše globoko sožalje!

20 stogov slame pogorelo

V občini Torak pri Velikem Bečkereku je te dni nastal velik požar. Okoli 5 popoldne je zagorelo na dvorišču hiše kmeta Jovana Molkusa, ki ga ni bilo doma. Požar je zajel veliko zalogo slame na dvorišču, kmalu za tem pa tudi slamo na sosednjih dvoriščih. Gasilci iz Velikega in Malega Torka so se kar najbolj trudili, da omeje ogonj, ki pa je neprestano rasel, tako da so morali poklicati gasilce iz sosednjih občin. Pogorelo je 20 stogov slame, razna gospodarska poslopja ter dve hiši. Škoda še ni ocenjena, je pa zelo velika.

Sestra oslepila brata

V Novem Sadu je prišlo te dni do nenavadne žalostre, ki se je pripetila med 58-letnim Jankom Djimo in njegovo sestro. Janko Djima je prišel ponoči pijan domov ter se pričel prepirati s sestro zaradi hišne posesti. Razburjena žena je pograbila lonce z lugovo raztopino ter jo vrgla bratu v obraz. Strašno so bile posledice jedke tekočine. Janka Djimo so pripeljali s hudimi poškodbami v bolnišnico, toda vse je bilo zaman. Janko Djima je oslepel, ker mu je lug razjedal oči.

Dva pobegla jetnika prijeta

Iz kaznilnice v Sremski Mitrovici sta pred nekaj dnevi pobegnili jetnika, Vladimir Marondik in Franc Pakj. Marondik je doma iz Prage ter bi moral zaradi raznih tatvin denarja odsedeti daljšo kazen. On je namreč pred 5 leti v Bački Palanki okradel trgovko, pri kateri je bil v službi, za 16.000 Din, ki jih je dvignil na čekovno nakaznico. Dolgo časa so ga iskali, našli pa so ga šele, ko je izvršil dve nadaljnji tatvini denarja v Zemunu in Rumi. Obsojen je bil na 6 let ječe. Franc Pakj je doma iz Slovenije ter je bil obsojen na 10 let ječe, kar je ubil tekmece v ljubezni. Oba jetnika sta pred kratkim delala na nekem koruznem polju v bližini jetnišnice, odkoder sta ušla. Klatila sta po gozdovih in poljih ter sta konec prejšnjega tedna prišla v Neštin blizu Palanke, kjer sta obiskala bivšega justičnega tovariša. Zvečer sta odšla v Palanko, kjer sta šla v neko kleparsko delavnico ter tam prosila za neka potrdila, da bi se mogla kjerkoli legitimirati. Polcija pa je bila obveščena o njunem prihodu ter se je domenila z bivšim jetnikom, ki je bil v tej kleparski delavnici zaposlen. Ponoči so šli vsi trije na sprehod, ko jih je policija ustavila in zahtevala, da se legitimirajo. Bivši jetniški tovariš je mogel legitimirati, Marondik ter Pakj pa ne. Oba sta bila odvedena na stražnico, ki ju je poslala nazaj v Mitrovico.

Koledar

Četrtek, 12. oktobra: Maksimilijan, škof; Serafin.

Novi grobovi

† Franc Oražem. V Ribnici je umrl splošno znani in ugledni Franc Oražem, mlinar in žagar. Pokojnik je bil stric bivšega moščenškega župana g. Jožeta Oražma. Dosegel je visoko starost 85 let. Vse svoje življenje je bil odločen in prepričan katoličan, ki je vso svojo družino v tem duhu odgojil. Pokopali ga bodo danes, v četrtek ob 10 popoldne. Naj počiva v miru! Sorodnikom izrekamo svoje sožalje!

Ostale vesti

— Družba sv. Rafaela za varstvo izseljencev v Ljubljani sklicuje v smislu družbenih pravil in sklepa družbenega odbora svoj redni občni zbor, ki se bo vršil v torek, dne 24. oktobra 1933 ob 4 popoldne v prostorih Delavske zbornice v Ljubljani, Miklošičeva cesta 22a. Na občni zbor se vabijo vsi člani Družbe sv. Rafaela in vsi dobrotniki in prijatelji izseljencev. — Predsednik.

— Sprejem geometra v pripravniški službi. Poveljstvo Boke Kotorske sprejme 1 geometra za uradniškega pripravnika v IX. položajni skupini. Prošnje je poslali gornjemu poveljstvu do 31. t. m. Pogoji za sprejem so razvidni na strani 1535—1536 službenega vojnega lista št. 32.

— Licitacija za zakup bufeta na postaji Varaždin bo 13. novembra 1933 v sobi št. 53 železniškega ravnateljstva v Zagrebu. Pogoji in informacije v omenjeni sobi in na železniški postaji Varaždin.

— Tečaj brezposelnih učiteljskih abiturientov(inj), ki je bil prvotno javljen za 29. in 30. sept.

t. l. in pozneje prestavljen se bo vršil neizpodbitno 19., 20. in 21. oktobra t. l. Vsi, ki so se prijavili za tečaj, bodo dobili pravočasno po pošti vsa potrebna navodila, da ne bo kakih nespornostmi. Na programu tečaja bodo tile referati: 19. oktobra popoldne: E. Gangl: Učitelstvo in sokolstvo; dr. K. Ozvald: O vzgoji in vzgojevalcih. Popoldne: dr. S. Gojčala: Življenje vzgaja; Ivan Strukelj, šol. upravitelj: Iz prakse učitelja in šolskega upravitelja. Zvečer: Narodne pesmi (kvartet); Jagodič Vojo, učit. abit.: O ustanovitvi potovalnega fonda; 1. koreferat: Uratari Bogdan, učit. abit.: O ustanovitvi odseda prijateljev vaske kulture; 2. koreferat: Ida Turkova, učit. abit.: Potreba in važnost naše pomoči na vsi. 20. oktobra popoldne: Hospitacije na mestnih osnovnih šolah. Popoldne: Andrej Skuli, šol. nadz.: Delo in naloge podeželskega učitelja; Skuli-Grumova, učit.: Učiteljica na kmetih. Zvečer: Narodne pesmi (kvartet). Stana Zemljakova, učit. abit.: Problem ženskega vprašanja. 1. koreferat: Majda Lovsetova, učit. abit.: Ženska emancipacija; Jenko Metod, učit. abit.: Naš odnos do ženskega gibanja. 21. oktobra popoldne: Jagodič Vojo, učit. abit.: Naši pogledi za poglabljanje učitelja v milje delovnega ljudstva; Tomšič Janez, učit. abit.: Naš položaj. Popoldne: Razgovori o nadaljnjem delu odseda brezposelnih učit. abiturientov. Zvečer pa bo ob 20 akademija samo za udeležence tečaja in njihove goste, s pestrnim in zanimivim programom. Tečaj in akademija se bosta vršila v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani. — Odbor.

— Nosečim ženam in mladim materam pripomore naravna »Franz-Josef« grečnica do urejenega delovanja želodca in črev. Glavni zastopniki novodobnega ženskega zdravilstva so preizkusili »Franz-Josef« vodo v pre mnogih slučajih kot brezizjemno naglo, zanesljivo in brez bolečin učinkujoče sredstvo

— Naročnikom Levstikovega zbornika. Pričeli smo z razpošiljanjem Levstikovega zbornika. Kdor izmed naročnikov bi želel vezan izvod, naj nam to sporoči in pošlje obenem 15 Din za platnice (poština je vračunana). Kdor pa je knjigo že prejel, pa bi rad vezano, naj jo vrne, da mu jo zamenjamo z vezano za doplačilo 15 Din. — Slavistični klub.

— Staničeva kočja je ob sobotah in nedeljah odprta in oskrbovana

— V Službenem listu kralj. banske uprave dravske banovine št. 82 od 11. t. m. je objavljena »Naredba o pavšaliranju potnih stroškov gozdarskih uslužbencev«, dalje »Pravilnik o enotni uniformi članov starejšinstva Gasilske zveze kraljevine Jugoslavije«, »Razglas o slavljenju vinskih mostov« in »Objave banske uprave o pobiranju občinskih trošarin v l. 1933«.

— Nov pravilnik za muslimanski pouk. Prosv. minister je na prošnjo vrhovnega muslimanskega verskega poglavarja v naši državi Ulema Medžlisa in vrhovnega verskega starejšinstva, predpisal pravilnik o opravljanju verskih dolžnosti v molitnicah učiteljev in dijakov muslimanske veroizpovedi v srednjih in strokovnih šolah. Po tem pravilniku so dijaki srednjih in strokovnih šol dolžni vsak petek opravljati svoje verske dolžnosti od 11—13 v molitnicah, muslimanski učitelji pa za ta čas niso dolžni poučevati v šolah, da morejo tudi oni iti v molitnico. Prosvetni minister je končno odredil, da božični in velikonočni prazniki ne veljajo za one šole, ki jih obiskuje vsaj 60% dijakov muslimanske veroizpovedi.

— Dr. med. Valentin Meršol se je preselil in ordinira v Zgornji Šiški, Celovška cesta 175/I. (pri Adamu poleg remize) vsak dan od 2 do 4 popoldne.

— Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani priporoča: V obrambo vere! Kratke, česu primerne razprave P. Pavlina Schöninga. Heft 1: Wer ist Gott? 16 strani, 4,50 Din; Heft 2: Ist Christus Gott? 16 strani, 4,50 Din; Heft 3: Wie ist Himmel und Erde entstanden? 16 strani, 4,50 Din; Heft 4: Der Ursprung des Menschengeschlechtes, 16 strani, 4,50 Din; Heft 5: Bibel Gotteswerk oder Menschenwerk? 16 strani, 4,50 Din; Heft 6: Christentum ohne Glaubenssatz, 20 strani, 4,50 Din; Heft 7: Braucht die Kirche einen Papst? 16 strani, 4,50 Din; Heft 8: War Petrus in Rom? 16 strani, 4,50 Din; Heft 9: Warum Erlösung? 20 strani, 4,50 Din; Heft 10: Warum Sakramente? 20 strani, 4,50 Din; Heft 11: Kirche und Ehe, 24 strani, 4,50 Din; Heft 12: Kirchliche Buecherverbot, 16 strani, 4,50 Din; Heft 13: Das sechste Gebot, 24 strani, 4,50 Din; Heft 14: Kirche und Kapitalismus, 16 strani, 4,50

Din; Heft 15: Katholische Frömmigkeit, 16 strani, 4,50 Din; Heft 16: Kommen die Toten wieder? 24 strani, 4,50 Din; Heft 17: Die Freimaurer, 16 strani, 4,50 Din; Heft 18: Warum die vielen Sekten? 16 strani, 4,50 Din.

— Pri ishljasi sledi na kovarec naravne »Franz-Josef« grečnice, popite zjutraj na tešče, brez truda izdatno izboljšanje črevesa, kar povzroči ugoden občutek olajšanja

— Vinska trgatve je veliko veselje za staro in mlado. V takih slučajih radi pozabimo na vsakdanje skrbi in postanemo kaj hitro lahko misljeni. Posledica takega užitka je navadno prehlajenje. Ker ni prehlajenje nobena nevarna bolezen, zato ne polagamo nanj toliko važnosti. Pri tem pa pozabljamo, da je ravno prehlajenje povzročitelj mnogih nevarnih bolezni. Zato pa moramo vsako prehlajenje takoj pri prvih znakih pozdraviti. V takem slučaju nas najuspešneje pozdravita 1—2 Aspirin tableti, ki jih vzamemo obenem z gorkim čajem.

— Razglas za dobavo butar za regulacijska dela. Murska terenska tehnična sekcija v Gornji Radgoni razpisuje prvo javno pismeno ponudbeno licitacijo za dobavo 30.597 komadov fašinskih butar za regulacijska dela na območju Muri. Licitacija bo 19. t. m. ob 11 popoldne v prostorih gornje sekcije, kjer so zainteresirani na razpolago pogoji, oziroma se od tam dobijo vsi ponudbeni pripomočki proti plačilu 5 Din.

Moste pri Ljubljani

Naše pevsko društvo »Zvezda«. Večer veselja in poštene zabave smo doživeli preteklo nedeljo 1. oktobra v »Ljudskem domu«. Po komaj trimesečnem obstoju je nastopil mladi mešani zbor tega društva s prvimi samostojnim koncertom, pa tudi z članom, ki je presenetil posebno tiste, ki so bili pred koncertom skeptični in ki so morda podcenjevali zbor pred nastopom. Ni treba hvalisanja, ugotovljeno bodi samo dejstvo: pevski zbor je lahko ponosen na ta svoj prvi nastop v novem stilu. Glasna pohvala z navdušenim ploskanjem je pričala o splošni zadovoljnosti vseh navzočnih udeležencev, ki so napolnili dvorano, vse prostore, a po končanem sporedu tudi oder, tako da je bila skoraj do polnoči prava gnječa ob neprisiljeni prosti zabavi. Ni naš namen podajati strokovno oceno vsake pevske točke obširnega sporeda. Zato naj se omejimo samo na splošno ugotovitev: Koncert je uspel nad vse pričakovanje v vsakem pogledu zadovoljivo, in zbor — zlasti moški, je odpel vse pesmi eksaktno in uglajeno, dočim je bilo pri ženskem zboru morda malce treme, ali morda tu pa tam nekoliko manj pazljivosti na dirigenta. Vendar pa zasluži ta zbor prav tako vse pohvalo ter naj mu bo ta opazka le v bodrilo k nadaljnji vztrajnosti. Saj je bil tudi ženski zbor deležen zasluženega priznanja. Moški zbor je moral ponoviti pesmi: »Pelin rož« in »Splavarska«. Menda bo prav, ako pristavimo še, da je tudi pevovodja Rado Kristan s svojim nastopom pokazal, da obvlada zbor z mirnostjo in sigurnostjo, ki ga je vodil do popolnega uspeha.

Kranci

V kavarni hotela »Stara pošta« igra v zimski sezini vsak četrtek, soboto, nedeljo in praznik zvečer priznani jazz orkester g. Fritz Hurdasa, prei v kavarni »Zvezda« v Ljubljani. Za obilen obisk se priporočata Franc in Francka Lieber.

Guštanj

Predavanje. Zadnje nedeljo, dne 8. oktobra, se je vršilo v okvirju Sadržarske podružnice predavanje o uporabi domačega sadja in grozdja. Zdravnik dr. Erath je predaval o važnosti sadja za prehrano, šol. upravitelj Simon Rudolf pa o proizvajanju brezalkoholnih pijač. Oboje predavanje je bilo srednje obiskano.

Samaritanski tečaj. Naš agilni odbor Rdečega križa priredi v oktobru 40 urni samaritanski tečaj. Tečaj se vrši v dveh oddelkih. Za prebivalstvo trga med tednom zvečer, za okoličane pa ob nedeljah popoldne v tolstovski šoli. Obisk tečaja vsem toplo priporočamo!

Skomarje pri Zrečah

Prvi radio. Pred dobrim mesecem je tukajšnja hribovaca vasica dobila svoj prvi radio. Instaliral si ga je v svojem stanovanju v šoli bivši gornje-grajski šolski nadzornik g. Franc Lužnik. Da je radijski sprejem tukaj izborn, je umevno, saj ima kraj 944 m nadmorske višine! Radijskim valovom so pač tukajšnji pohorski kolovozi deveta briga, ker imajo — kot misel prosto, neovirano pot...

Mrtvec najden v gozdu. Prejšnji teden je neki solar z Resnika našel v gozdu mrtvo, že napol razpadlo truplo nekoga starčka. Ugotovili so, da je bilo najdeno truplo prevžičkarja Ignaca Črešnjara, ki so ga domači že več mesecev pogrešali. Že pred binkoštni je odšel z doma, nakan ni bilo o njem nobenega sledu več. Le goli slučaj je nanesel, da ga je našel zdaj otrok, ki je v gozdu nabiral gobe. Kaj je bilo vzrok njegovi smrti, ni znano; bržčas ga je na potu skozi gozd zadela kap.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

Drama

Začetek ob 20

Četrtek, 12. oktobra: »Zajec«. Premijera. Red Četrtek.

Petek, 13. oktobra: Ob 15 »Komedija zmešnjave«. Dijaška predstava po globoko znižanih cenah. Izven.

Opera

Začetek ob 20

Četrtek, 12. oktobra: Zaprt. Petek, 13. oktobra: »Samson in Dalila«. Red B. Sobota, 14. oktobra: »Luiza«. Red C.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Četrtek, 12. oktobra ob 20: »Rokic«. Red A.

Koncertne prireditve v Ljubljani

Spored koncerta moškega zbora varnostne straže iz Prage. Pod protektoratom Češkoslovaške-Jugoslovanske lige v Ljubljani se vrši v soboto, dne 14. t. m. v veliki dvorani hotela Union koncert pevskega zbora varnostne straže iz Prage. Spored je naslednji: Prvi nastop izvrstno uvežbanega zbora idealno požrtvovalnih praških stražnikov obsega Smetanov zbor Veno, dalje Foersterjev Ko smo se ločili, znano slovansko Bendlovo Davorijo Svoji k svojim in Ipvčevu kantato Slovenec sem. Drugi nastop tvorijo naslednji zbori: Lev O hory, hory, dalje Bednarev zbor Verchovina, Hajdrihovo večno lepo Jadransko morje in znameniti Novakov zbor Kijev. Tretji sklepni nastop pa ima naslednje zbor: Axman Ked ja smutny poujem, Adamičev zbor Zašto Vaske, Foersterjev zbor Nanka, Dobroničev prireditev ponarodele slovenske pesmi Zagorski zvonoji in Malatov zbor Gdy bys ma panenka. Opozorjamo, da so sedeži v predprodaji v Matični knjigarni od 30—6 Din, stojišča po 5 Din, dijaške vstopnice po 3 Din.

Za simfonični koncert opernega orkestra, na katerem sodeluje slavni ruski pianist Aleksander Čerepin, so vstopnice že v predprodaji v Matični knjigarni po običajnih koncertnih cenah. Simfonični koncert, katerega dirigira ravnatelj Mirko Polič, bo v ponedeljek 16. t. m. ob 20 v Unionski dvorani. Pianist Čerepin izvaja svoj a-mol koncert za klavir in veliki orkester ter 5 lastnih skladb za klavir. Opozorjamo na koncert znamenitega ruskega pianista, ki je znan kot pianist in dirigent poceli Evropi in Ameriki. Cene navadne koncertne.

Violinist Karlo Rupel priredi samostojni violinski koncert v petek 20. t. m. v Filharmonični dvorani. Na sporedu ima skladbe Slavenskega, Logarja, Lhotke, dalje Cezarja Franeka in Lalo. Klavirski part je prevzela pianistka Zora Zarnikova. Vstopnice bodo od sobote dalje v predprodaji v Matični knjigarni.

Koncertni večer Trbovelčanov v ljubljanski Unionski dvorani v soboto 21. t. m. bo nudil velik umetniški užitek in pokazal, kako resno se goji glasba v dolini, kjer so doma Trboveljski slaviki. Poleg velikega umetniškega užitka, ki ga bo imel vsak obiskovalec, bo dal še svoj obolus pomoči potrebnim rudarjem. Vstopnice bodo v predprodaji v Matični knjigarni.

Dekle zastrupil z bacili tifusa

Na Dunaju so te dni razkrili nenavaden in do sedaj v kriminalni zgodovini še neznan primer umora s tifusovimi bacili. Dne 5. septembra je izvršil samomor fotograf antropološkega zavoda Feliks Fiala. Isti dan pa je hudo zbolela nameščenka tega zavoda Berta Grubauer. V začetku so mislili, da ima Grubauerjeva pljučnico. Šele potem, ko so se pojavile po vsem telesu temne pege, so zdravniki ugotovili, da je zbolela za tifusom. Preiskava je ugotovila, da je Fiala stalno nadlegoval svojo tovarišico z ljubavnimi ponudbami, ki pa jih je ona odločno zavračala, ker je bila že dve leti zaročena z nekim drugim moškim. V času, preden je zbolela, je preljala več grozljivih pisem, ki pa jim ni pripisovala nobene važnosti. Kljub vsemu pa so bili med Fialo in Berto odnošaji prav tovariški in Berta ni prav nič sumila, ko ji je Fiala ponudil nekoč za zajtrk žemljo z gnatjo. Berta je žemljo pojedla ter ni opazila ničesar. Isti dan je izvršil Fiala samomor, ponoči pa je prišlo Grubauerjevi tako slabo, da so jo morali prepeljati v bolnišnico. Sedaj je ugotovljeno, da je Fiala okužil žemljo s tifusovimi bacili. Po mnenju zdravnikov je Grubauerjeva že izven nevarnosti, čeprav je njeno stanje še vedno resno. Vpeljana je preiskava, ki naj ugotovi, kako je fotograf Fiala prišel do tifusovih bacilov.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Četrtek, 12. oktobra: 12.15 Plošče 12.45 Poročila 13.00 Čas, plošče 18.00 Otroci v šoli (Marija Kmetova) 18.30 Pogovor s poslušalci (prof. Prezelj) 19.00 Sbrhorvasčina (dr. Rupel) 19.30 Plošče po želji 20.00 Prenos iz Beograda: Verdijev večer 22.00 Čas, poročila, Radio-jazz.

Petek, 13. oktobra: 11.00 Šolska ura: O varstvu živali (prof. Petkovšek). 12.15 Plošče, 12.45 Poročila, 13.00 Čas, plošče, 18.00 Plošče, 18.30 Ruščina, 19.00 Sokolstvo, 19.30 Izlet za nedeljo (g. Badjura). 20.00 Prenos iz Zagreba: klavirski in vokalni koncert, 22.00 Čas, poročila, 22.15 Radio-jazz.

Drugi programi

Petek, 13. oktobra:

* Beograd: 20.00 Prenos koncerta iz Zagreba. — Zagreb: 20.00 Klavirske zgradbe, 20.30 Vokalni koncert, sopran, 21.00 Klavir, 21.30 Moški vokalni kvartet. — Dunaj: 17.25 Komorna glasba, 20.00 Vampir, rom. opera, Marschner. — Budimpešta: 18.30 Ciganska kapela, 17.30 Klavirski koncert, 18.20 Zborovski koncert, 19.45 Koncert vojaškega orkestra, 21.15 Komorna glasba. — Leipzig: 16.00 Orkestralni koncert, 19.00 Brucknerjeva simfonija e-mol, 21.00 Španska glasba za kitare. — London: 20.05 Cavalleria rusticana, opera, Mascagni. — Praga: 17.05 Koncert godalnega kvarteta, 19.25 Koncert vojaške godbe, 20.30 Zborovski koncert 21.15 Koncert nemške filharmonije v Brnu. — Varšava: 20.15 Simfonični koncert varšavske filharmonije.

Poizvedovanje

Zgubljena sta bila dva prstana v smeri od Wolfvoe ulice, Šolski drevored, Poljanski nasip do Rdeče hiše. Ker sta drag spomin, se najditelj naproša, da jih odda v trgovini A. Pauschin, Ljubljana, Wolfvoe ul. 6.

Deset mrtvih v Milanu

Te dni se je v Milanu pripetila huda nesreča. V Milanu gradijo novo postajo. Zato je bilo potrebno tudi nekatere ceste in železnico drugače speljati. Premakniti bi bili morali tudi železniški nadvoz v ulici Galileja. Odstranili so že nekaj stebrov, toda nenadoma se je most zrušil in pokopal pod seboj mnogo delavcev in drugih meščanov. - Mrtvih je bilo 10.

Morilna tehnika napreduje

Bombardiranje z višine 5 metrov

Že v zadnji svetovni vojni so se pogosto sovražna letala spustila silno nizko nad zemljo in metala bombe z majhne višine, ali celo obstreljevala s strojnimi čete, ki so korakale na bojišče, ali pa so bile zbrane v taboriščih. Raziskovanja vojaških tehnikov, posebno v Ameriki, so pokazala, da je pred obrambnimi topovi razmeroma bolj varno letalo, ki se nenadoma spusti zelo nizko, kakor tisto, ki ostane v višavah in od tam opazuje premikanje sovražnih čet, ali pa meče bombe.

V Ameriki so v zadnjem času zgradili že mnogo letal, ki so določena za takšne napade. Letalo se mora silno naglo spustiti navzdol in se nato tudi z vsjo brzino dvigniti. Izrabiti mora čas, ki ga potrebujejo obrambni topovi, da se prilagodijo novi razdalji. Obstreljevanje ali napad z bombami se vrši z višine, ki ne presega 5—25 m. V Ameriki so ustanovili tudi poseben letalski polk, ki se vadi s temi letali. Američani so temu tipu letala vzdali že tudi posebno ime, in sicer »Curtis IA 8 attack«. Ameriške čete imajo dva tipa teh letal; prva lahko vzamejo s seboj 9 slotov bomb, druga 2 stota. Njihova brzina znaša 220—275 km na uro. Poleg bomb imajo letala s seboj tudi strojnice.

Proti vsakemu novemu izumu, ki poveča napadalno silo nasprotnika, skuša napadeni ali pa vsaj država, ki računa, da bi jo ta nasprotnik utegnil napasti, iznajti protizum v obrambi. Tako so v zadnjem času vili Angleži top s posebno pripravo, ki avtomatično naravnava top na kot, v katerem mora streljati. Čeprav se letalo z nenavadno brzino spusti navzdol, se top s pomočjo te priprave tako hitro naravnava, da lahko neprestano strelja na njega. Seveda je pri tem potrebna izredna izurjenost topničarja.

Na Angleškem se posebno zanimajo za izum belgijskega majorja van Rollegheima. Temu se je posrečilo sestaviti snov, ki obvaruje letalo pred

ognjem. Tudi če je letalo samo na zunanji v ognju, ne more ožen prodreti stene, ki je pokrita s to novo snovjo. Gre za neko vrsto platna, ki je impregnirano s posebno snovjo, ki je seveda ostala javnosti neznana. Sam major Rollegheim je napravil drzen poskus. Svoje letalo, ki ga je prej prevlekel s to posebno snovjo, je polil s petrolejem in se nato vsedel v njega. Drugi so letalo, oziroma petrolej na njem zažgali. Petrolej se je vnel, vendar ni ožen nikakor mogel poškodovati stene same in prodreti v notranjost letala.

Izum belgijskega majorja je v vsakem pogledu velike važnosti, pa naj gre za vojaška ali civilna letala.

Novo špansko vlado je sestavil Martinez Barrios. V glavnem je sestavljena kakor prejšnja, ki ji je predsedoval Lerroux

Ponosen revež

Francoski kmetje so našli na cesti v okolici Novillier le Caillon onemoglega reveža. Obudili so ga s toplim mlekom. Ko je več ur pozneje odprl oči, je povedal: »Moje ime je George Bourdon. Stregel sem v pariški kavarni, a ostal brez posla in potem brez sredstev. Odsel sem peš domov v Arnes (departament Pas de Calais). A naposled sem onemogel, ker sem predolgo stradal. Mati me je vedno učila: Bolje je umreti od lakote kakor beračiti.« — Kmetje so dali revežu kosilo in brzojavili njegovim sorodnikom.

S takimi nastopi opozarjajo na Holandskem meščane na prihod zime in na stisko, ki jo ta prinese. Mlade Holandke hodijo iz kraja v kraj in z veselo godbo in petjem skušajo vzbuditi sočutje pri bogatih za reveže

Sodil je na smrt po mrtvi črki

Napredek kemije v XIX. stoletju je popolnoma spremenil nalogo preiskovalnega sodnika. Drobno-gled ima zdaj večji pomen kakor vse izpovedi osumljenca. Poprej je bilo drugače. Letopisi kazenske justice beležijo slučaj s sodnikom Cambo kot začetek nove dobe. Cambo je živel v Napoleonovi dobi na otoku Malti. Nekoč zgodaj se je bril ob odprtem oknu in slučajno zagledal razbojnika, ki je zaklal in oropal mirnega meščana. Pobegnil je po zločinu v hribe. Prestrašeni sodnik je še vedno gledal skozi okno, ko se je prikazal izza ogala pek, s košaro svežega kruha. Pek ni opazil umorjene žrtve, ki jo je zavlekel zločinec v grmovje, a je našel na cesti s krvjo oblit nož. Pobrál ga je, obrisal s svojim belim predpasnikom in se v razburjenju vsedel na kamen, ker ni razumel, kaj se je bilo zgodilo. Mestni stražniki so v tem trenutku prišli peka v domnevi, da s krvjo umazani predpasnik izdaja morilca. Sodil ga je sodnik Cambo. In obsodil ga je na smrt, ker je smatral nož v pekovi roki za nepobiten dokaz. Saj bi moral prav tako odločiti sleherni sodnik. Nasprotno je bila Cambova navzočnost ob oknu zgolj slučajna in ni smela vplivati na preiskavo. Sodnik ne sme biti zaprisežen kot priča, če samo vodi obravnavo. Peka so obesili. Resnica se je odkrila šele nekoliko let pozneje. Veliki mojster malteškega reda je potem poslal sodnika v pokoj, dasi je priznal njegovo vestnost in ga ni kaznoval. Ta dogodek je pomenil začetek nove dobe in konec one srednjeveške ozkosrčne miselnosti, katere zastopnik je bil sodnik Cambo.

Nafta je še dovolj!

Iz Moskve poročajo, da so v Baku odkrili nov vrelec nafte, ki prihaja iz globine 377 m. V času 5 ur je vrelec bruhal 10.000 ton nafte. Sila, s katero bruhá, dokazuje, da je v tem okraju še mnogo petroleja pod zemljo.

Na neki pariški ulici je avtobus zgubil smer in zavozil skozi okno v kavarno. - K sreči ni bilo človeških žrtev

Halo, halo!

Ali lahko operiram vašo ženo?

Ameriški listi poročajo, da je bila nevarno obolela na krovu oceanskega parnika »Bremna« so-proga nekega angleškega finančnika. Ladijski zdravnik je ugotovil, da bo utegnili rešiti bolnico samo takoj izvršena operacija. Na srečo je bil na krovu navzočen tudi neki slavni ameriški kirurg, ki se je vračal po udeležbi pri znanstvenem kongresu v domovino. Bolnica je pristala na operacijo samo pod pogojem, da bo to odobril njen soprog na Angleškem. »Bremna« ima svojo radio-telefonsko postajo, ki je takoj zvezala bolno Angležinjo z njenim londonskim stanovanjem. A izkazalo se je, da se je bil odpeljal finančnik nekoliko ur poprej na Škotsko. Moral je biti še v vlaku. Angleški ekspresni vlaki so tudi opremljeni z brezžičnim telefonom, ki omogoči potnikom razgovor z osrednjimi telefonskimi postajami vseh važnejših mest. Angleške poštné oblasti so na prošnjo »Bremnovega« kapitana takoj vpostavile potrebno zvezo. Obolela Angležinja sredi oceana je začela v telefonu glas svojega soproga, ki je sedel v škotskem brzovlaku. Mož je pristal na operacijo, in bolnica jo je srečno prenesla.

Nevarni doživljaji drznih raziskovalcev

Sven Hedin je po triletnem raziskovanju Kitaja in Mongolske srečno pripeljal v skandinavsko domovino svoje sotruidnike, ki so morali veliko prestati med meščansko vojno. Kitajski razbojniki so ponovno napadali znanstvenike, ki so jim morali plačati vedno nove visoke odkupnine »v dokaz prijateljstva«. Hedinovega zdravnika dr. Wumboldta so Kitajci celo obsodili na smrt, in Hedin ga je moral rešiti z orožjem v roki. Raziskovalci so prinesli geološke in paleontološke zbirke neprecenljive vrednosti. Našli so v globini ilovnate plasti blizu Pej-sana več milijonov let stare odtiske nekdanjih žuželk in živali, ki so razločnejši od najboljših fotografije. A Hedin ne bo dolgo doma. Sprejel je povabilo nankinske vlade, ki mu je poverila znanstveno raziskovanje po Sovjetih ogroženega kitajskega Turkeстана da bi s tem poudarila svoje pravice do dežele. Hedin, ki se ne briga za politiko, se je odzval zgolj kot znanstvenik. Potovanje bo trajalo osem mesecev in bo deloma opravljeno za avtomobili.

Preiskovalni sodnik: »Ali vam je kdo pomagal pri vplomu v trgovino?«
»Bog obvaruj! V teh hudih časih si vendar ne morem privoščiti pomočnikov!«

100 let Noblovega rojstva

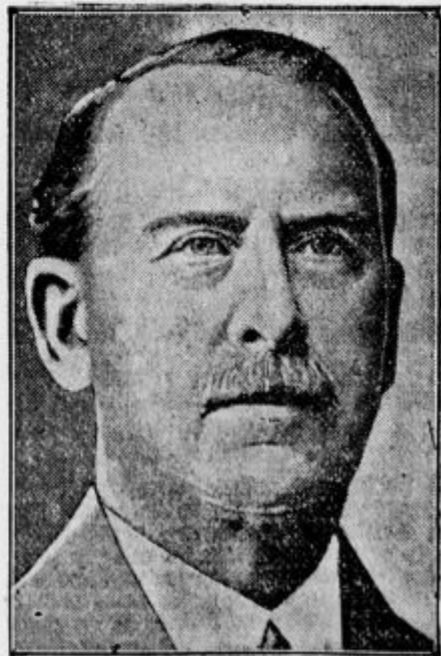
Dne 21. oktobra bo minilo 100 let, odkar se je rodil v Stockholmu slavni švedski kemik Alfred Nobel, izumitelj dinamita. V svoji oporoki je zapustil vse svoje premoženje tako zvani Noblovi ustanovi, ki podpira zaslužne učenjake in pospeševalce svetovnega miru

Spalna bolezen razsaja

Ameriški zdravniki so bili »mobilizirani«. Spravila jih je pokonci nevarna spalna bolezen, ki se posebno v nekaterih državah silno naglo širi. V mestu St. Louis, v prestolnici države Missouri, je umrlo že 86 meščanov za to boleznijo. Prvotno so domnevali, da prenašajo bolezen samo ljudje, v zadnjem času pa so ugotovili, da širijo bolezen tudi žuželke.

Tenis v očeh zamorca

Louis Paul je zapisal kmalu po pariški kolonialni razstavi besede zamorca, ki je prvič prišel v Evropo iz domovine in slučajno gledal tekmo-vanje za prvenstvo v tenisu: »Dva moža vržeta belo žogo. Igralec mora zadeti nasprotnika v glavo. Če se mu to posreči, tulijo gledalci od veselja. Toda igralca sta spretna in uideta žogi. Oba sta tudi ločena po mreži, ki prepreči spopad. Vsled tega navadno ostane tekma neodločena. Nam se zdi ta igra predolgačasna.« — Ta zamorec bi prišel na svoj račun, če bi videl lep pretep obeh nasprotnikov moštev na koncu »živahne« nogometne tekme. Obnašanje kulturnih gledalcev navadno od-govarja v tem primeru zamorskim pojmom o »lepi živahni igri«.

O polkovniku Fawcettu, ki ga že 7 let pogrešajo, se je te dni razširila vest, da so ga ujeli Indijanci v pokrajini Matto-Rosso. Fawcett je namreč znan kot raziskovalec. Raziskoval je brazilske gozdove in od tam se ni več vrnil. Vest, da je drzni polkovnik še živ, je sporočil brazilski raziskovalec Arao Gomez, ki je dospel v pokrajino Matto-Rosso. Da Fawcett še živi, so mu povedali Indijanci sam

»Ali te tvoja mati ne pošilja v šolo, da bi se kaj naučil?«
»Ne, temveč zato, da ima mir doma.«

KULTURNI OBZORNİK

Prekmurska knjižnica

Proučevanje Slovenske krajine počasi napreduje. Vzrok je v pomanjkanju znanstvenih delavcev, ki bi bili vzrasli na tej zemlji ter bi jim bila tako vsa vprašanja bližja in reševanje prijemljivejša. Zlasti je še n. pr. mnogo neizvršenega dela v narodopisnem oziru. Tukaj nimamo še zbranih niti materialnih ostankov ljudske kulture. Že pred leti se je sprožilo vprašanje o potrebi muzeja Slovenske krajine, zakaj vključiti zbiranje take zamisli s pokrajinskim separatizmom, je za vsakega poznavalca razmer jasno, da bodo naše starine, izumrli in še živeči spomeniki, le tedaj ohranjeni bodočnosti, ako bodo zbrani za kako domačo zbirko. Najjasnejši dokaz za to je delo zadnjih 15 let po osvoboditvi, ki so ga n. pr. izvršili naši muzeji z ozirom na Slovensko krajino: nesistematičnost tega zbiranja in velike pomanjkljivosti govorijo dovolj onemu, ki se zavzema za predmet. Vse laže bi dosegla namen zbirka, ki bi bila shranjena doma. Imela bi še tudi to prednost, da bi sleherni tujec, ki bi obiskal našo krajino, dobil celoten pregled tudi v tej stvari; s tem, seve, nikakor ni povedano, da muzejske zbirke v Ljubljani in Mariboru za našo krajino niso važne — še več: prav preko pokrajinskega muzeja bi lahko dosegli naši centralni muzeji ono popolnost, ki je sicer nikoli ne bodo! Tudi to govori v prilog pokrajinski zbirki. Naj bo še omenjeno, da misel na lastni muzej med nami ni nova: javlja se v prekmurskih publikacijah že od l. 1914 sem!

Narodopisni zbirki bi se morala pridružiti še knjižna, saj daje ločeni razvoj prekmurske knjižice posebno upravičen pogoj temu, da se prav doma zberejo še dostopni ostanki knjižne produkcije v dialektu. Tudi taka zbirka bi imela dvojni

smoter: obiskovalcu iz ostalih pokrajin bi naj nudila čim popolnejši pregled čez to panogo naše kulture — nestrokovnjak si namreč ne bo iskal teh raztresenih del, v kolikor so sploh dostopna doslej v knjižnicah! — kar bo gotovo vsakomur razširilo in poglobilo poznavanje naše krajine; nadalje pa bi služila taka knjižnica študijskim namenom, ker bi bila to lahko najpopolnejša kolekcija.

Z zbiranjem knjig v ta namen se je že pričelo pred letom. Četudi je še omejeno na manjši okoliš in na kratek čas, vendar je pokazalo, koliko knjig je še raztresenih med ljudstvom in kako gredo vedno bolj v izgubo redke ali celo neznane stvari, ako tega pravočasno ne prepreči smotrno zbiranje. Gotovo bo prineslo to prizadevanje tudi dopolnila k bibliografiji naše književnosti z najdbo doslej neznanih del.

Začetek te knjižne zbirke je bil dan z razstavo prekmurske knjižice dne 14. in 15. avgusta 1932 v M. Soboti, ki je bila ignorirana tudi od dela časopisa. Do danes je zbiranje tako napredovalo, da šteje knjižnica že okoli 200 zvezkov, med njimi tudi nekaj starejših rokopisov. Vzpredno z iskarnjem knjig in publikacij v prekmurščini pa gre tudi zbiranje literature o Slovenski krajini, ki je raztresena po najrazličnejših listih in knjigah v raznih jezikih. Vse to nudi priliko našemu dijaštvu in ostali zainteresirani inteligenci, da preko spoznavanja naše krajine tudi sami pograbijo za delo v tej smeri, ki ga čaka še obilo.

Knjižnica je sedaj nameščena v »Našem domu« v Crensovici: njena organizacijska forma še ni določena, a se bo v doglednem času najbrž priključila kakoli slični večji ustanovi.

bodo potem takem ohranili še za naprej pravico, govoriti »v imenu avstrijskih pisateljev«...

Miroslav Feldman: Zajec

K današnji premieri v drami.

Povojna literatura je zadela povsod po svetu na hvalažno občinstvo, bodisi bralcev vojnih romanov, ali pa gledaliških obiskovalcev. Remarqueov roman »Na zapadu nič novega«, je osvojil v ogromnih nakladah ves svet in Sheriffov roman prenesen v dramo je zavladal po vseh odrih.

Feldman je tudi pograbil v vojni metez in napisal štiridejansko dramo »Zajec«, katero pa lahko imenujemo tragikomedijo. »Zajec«, je zaresni, pravi, živji zajec in prav za prav najvažnejša »oseba« drame in pa gonilno pero. Poleg njega so stotniki, brigadirji, poročniki, kanonirji in brez števila šarž — samih znancev iz svetovne vojne. V tej igri pa je zajec najvažnejši pojav. Zgodba se dogaja za časa svetovne vojne na Coti Costalta na Sette Comuni na laški fronti, kjer je nameščena baterija za obrambo zoper letala. — Vojna drama. Življenje poteka po predpisih »Kriegsdienst« in pa po onih, ki jih daje služaj in vojna. Teror desetnika, grotesken in neverjeten za naše stoletje, a resničen. To v baterijo pride nenadno življenje. — Topničar, poštar Kadič najde v gozdu v grmu pravega divjega zajca in ga podari Doringierju, defenriranemu mladcu, aktivnemu stotniku. Ta ga vzame v svojo barako in od sedaj je zajec os, okrog katere se suče vse zanimanje stotnikovo. Samo za živalco živi in vse nehanje njegove baterije je usmerjeno samo v to: kaj je z zajcem. Zajec dobiva prekuhan vodo, dobiva mleko na fronti, kuhajo mu odlične koruzne žgance in zanj trepeče stotnik von Doringier bolj kot za vse drugo na svetu, bolj kot za življenje. Simbol zajca je v tej okolici zrastle v fantastične dimenzije in v ta simbol je preročena cela oseba tragedija osamljenosti in praznote avstrijskega častnika. In kaj je prav za prav ta zajec? Kot dramski motiv ne pomeni drugega kot sarkazem, zasmeš nad svetovno vojno, zasmeš človekoljubja. Ta zajec je pomirjevanje vesti častnika, ki daje ukaze za pomor in pokolji, ki muči vojake, ki jim odteguje hrano in olačo, dočim ima štirinočje vsega dovolj.

Feldman je spisal svoje delo z izredno spretnostjo, ima odličen dialog in pod navidezno naturalizmom se skriva strahotna stvarnost in resnica.

Kulturne zanimivosti

Dve knjigi o Bogu. Pomembni teolog in filozof, dominikanec Sertillanges, avtor velikih del o filozofiji Tomaža Akvinskkega in sv. Avguština, je izdal pri Flammarionu dvojico močnih dni: »Dieu ou rien« (Bog ali nič) in »Catechisme des incroyants« (Katekizem nevernikov); obe knjigi razpravljata torej o krizi vere v Boga.

Sopranistinja Villan-Kunčeva, ki bo menda v letošnji sezoni v razdobjih stalno gostovala v naši operi, je nastopila prvič v tork zvečer, in sicer v vlogi Lize v Čajkovskijevi »Pikovni dami«. Pevkino igralsko in pevsko vrednost že poznamo in smo je v naših razmerah veseli. Dosti številno občinstvo jo je tudi to pot nagajevalo s prisrčnim aplavzom. V. U.

Slika svetovnega tiska. Te dni so odprli v čednih Pardubiceh razstavo svetovnega tiska, ki naj bi pokazala silen razvoj največje vesiles svet, in sicer ne le v vsebini in tehnični izpopolnitvi, marveč tudi v vedno večjem naraščanju naročnikov in vedno odločnejšem vplivu na skupno javno življenje in življenje posameznikov. Nad 60 držav in narodov je pokazalo tu svojo kulturno višino, seveda sleherni na svoj poseben način. Politična zanimivost te razstave je nemški državni tisk. Kar ni tu hitlerjevsko izenačenih časopisov, so namesto njih samo oni redki listi, ki so si kolikor toliko ohranili tudi v sedanjih Nemčiji ideološko svobodo, kakor »Der Hunds«, »Der Tanz«, »Die Teufelsbühne« itd. To je svoboden nemški tisk! Zanimivost je tudi orjaski časopis, ki v sto letih le enkrat izide, in sicer v New Yorku, »The Constellation«. Poslednjičkrat je izšel l. 1859. Svojevito sliko kaže tudi sodasni turški tisk, ki se giblje v povsem novi turški kulturni razgibanosti. Pisan je v latinici. Celot Eskiimi so zastopani na tej razstavi. — O jugoslovanskem tisku in sploh slovanskem (razen o češkem) ne daje »Prager Presse«, iz katere povzemamo te podatke, nobenih izjav: ali je sploh na razstavi in v koliko.

Dunajski Pen klub ne bo razpuščen. Dasiravno je dunajskemu Pen klubu radi izstopa mnogih hitlerjevsko ali tudi nepolitično čutečih članov skoro nemogoče nastopati kot avstrijska sekcija mednarodnih Pen klubov, se je vendar zavzel za njih Sonka z resolucijo, po kateri se naj bi prepričala razpušitev. Preostali člani dunajskega Pen kluba

Noblova stoletnica rojstva in njegove nagrade. Uprava Noblove ustanove je sklenila, da bo dne 21. oktobra t. l. proslavila stoto letnico rojstva dr. Alfreda Nobla na ta način, da bo v družbi vseh kulturnih zastopstev položila na njegov grob v Stockholmu vence. — Karolinski institut bo določil kandidata za medicino že 20. oktobra in to bo objavljeno na Noblov stoti rojstni dan. Nagradenci za fiziko, kemijo in literaturo pa bodo določeni, kot navadno, 10. novembra; samo mirovna nagrada bo odprta isti dan, ko se vsakoletno razdeljuje nagrade, to je, na spominski dan Noblove smrti, 10. decembra. — Do leta 1932 je bilo razdeljenih med 15 narodov in 166 nagajencev 19 milijonov 237.735 šved. kron nagrad. Višina posameznih nagrad je zelo spremenljiva. Prvo leto (1901) je znašala sleherni nagrada po 150.782 kron; potem pa se je vsako leto zaradi visokih davkov močno nižala. Šele zadnja leta zopet raste; za letošnje določeni 170.331 kron. Najvišja nagrada pa je bila 1931 leta, namreč 173.206 kron.

Med nagradjenimi narodi stoji na najvišji stopnji Nemčija, in sicer z 39 nagradenci; njej sledi Velika Britanija (s Kanado in Indijo vred) s 27 nagradenci. Dalje: Francija s 26 nagradenci, Združene ameriške države s 15, Švedija z 12, Nizozemska in Danska, vsaka s 7 nagradenci, Švica s 6, Avstrija in Italija, sleherni s 4, Španija s 3, Poljska z 2 in končno Rusija z enim nagradencem.

Za letošnje leto meni »Stockholms Tidning«, da pripada v prvi vrsti finskemu pesniku Fransu Eemilu Sillanpää-u letošnja Noblova nagrada...

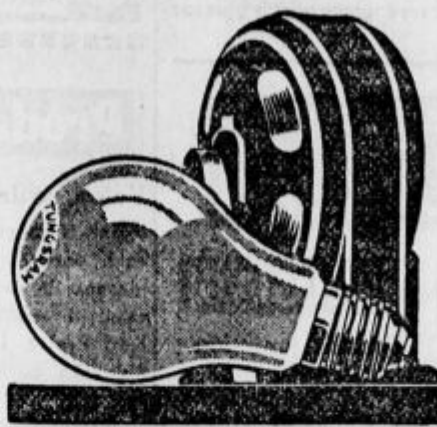
Odlikovanje Hermanna Bahra. Avstr. »Uradni list« objavlja vest, da je vlada odlikovala pesnika Herm. Bahra »z velikim odlikovanjem zaradi zaslug za domovino«.

Dr. Ivan Istvanović: Sa planinskih zatišja. Doživljaji — dojmovi. Zagreb, 1933. — V tej knjigi piše Istvanović o svojih vtisih v slovenskih planinah, katere izredno ljubi. V posameznih poglavjih (Noč in dan v Alpama, Skrlatica, Narcise u Karavankama, Nočni uspon u zimsko doba na Triglav, Proletni planinarski izleti, Zalaz sunca na Triglavu itd.) riše pisec o svojih plezanjih in silnih doživljajih ob veličastni gori. Prav za prav so ti sestavki potopisne črtice, pisane v zanesenem slogu, brez posebnih zunanjih orisov, temveč z notranjim valovanjem piščevega dojemanja. Pisec čuti v planinstvu rešitev iz sodasne kaosa zmotnjav. Pravi: »U današnjem ljudskom društvu, gdje je skoro vse himbeno, gdje paradiira konvencionalna laž, nači čemo lijeke i ukloničemo uzroke ovakovo pandemioj zarazi samo u ljubavi prama prirodi. Jedino planinari gledaju život onakav, kakav jest, i jedino oni kidaju veze sa svakom iluzijom. Planinari su pioniri osvita nove kulturne epohe, koju će tek buduća pokolenja nazvati epohom sunca, zraka, svijetla i slobode...« Na tak način filozofira pisec po nekoč tudi o raznih apologetičnih vprašanjih in sicer izven okvira cerkvenih dogem. Kako ga je prevzela lepota slovenskih planin, vidimo iz teh besed: »Ljepota i veličina triglavskega gorja privlači danas i naučnjaka i planinara. Jedva mu se može nači premea u svim evropskim Alpama, tako je neodoljivo veličastven...« Brez dvoma bo knjiga mnogo pripomogla do večjega tujkega prometa s strani Hrvatov in Srbov. In s tega stališča izrekamo piscu priznanje.

Prva litevska opera. V Kovnem so pred nedavnim uprizorili prvo litevsko opero pod naslovom »Grażyna«. Avtor libreta, mladi pesnik K. Inozura, se je okoristil s slavno poemo Adama Mickiewicza, ki opeva junaško vojno dejanje, katerega je izvršila v čast Litve v dobi bojev med litevskimi vitezi in njih skupnim sovražnikom, nemškimi križarji, energična kneginja Gražyna. Glasbeni del opere ima litevski narodni karakter, kjer so podčrtane posebnosti narodnega sloga. V ta namen so porabljeni znani motivi ljudskih pesmi in originalna litevska narodna glasbila.

Spolek sv. Vojteha, slovaška Mohorjeva družba, je imela nedavno svoj občni zbor. Društvo ima 95.000 članov, novih je pristopilo 3700. V njem obstoja literarno-znanstveni odbor, ki ima 1700 članov in izdaja mesečnik Kultura. V okviru društva deluje še redakcijska komisija, ki skrbi za smotrno izdajo knjig, združuje slovaške umetnike itd. Promet v društvu je znašal 1.933.000 Kč. Družba je izdala monumentalno delo »Katoliška Slovaška«, h koncu pa se bliža izdaja slovaške cerkvene pesmarice.

Delovanje motorja

TUNGSRAM Sport

Banska uprava : OUZD

Javni nameščenci bodo igrali v prid poplavljenem.

Interesantna bo nedeljska tekma, ki jo bodo odigrali na ilirijanskem igrišču uslužbenice banske uprave in Okrožnega urada. Ne samo radi predpriprav — obojestransko se namreč trenira kot za kako olimpijado — temveč tudi radi renomiranih igralcev, med katerimi so celo taki, ki so že pred 20 leti igrali nogomet, obeta biti nedeljska tekma dogodek posebne vrste. V moštvu banske uprave bodo igrali med drugimi: Starec, Slamič, Vrhovnik, Curda, Domicelj, Plut, Kermavner, Anžlovar, Stepančič. Pa tudi v timu Okrožja, urada so sama znana imena kakor: Belak, dr. Tavčar, Rogač, Zobeč itd.

Čisti dobiček je namenjen našim poplavljenecem. Cenjeno občinstvo se raditega naproša, da si nabavi že v predprodaji vstopnice, ki so kljub karitativnemu namenu zelo poceni, in sicer po 2, 5 in 8 Din.

S kongresa balk. lahkoatl. zvez

Za časa balkanske olimpijade se je vršilo v Atenah več sej, katerih so se udeleževali sledeči delegatje: Gogo (Albanija), Popescu, Boreescu (Rumunija), Buharnandini bey (Turčija), dr. Slovor, Kačev (Bolgarija), Nikolaidis, dr. Rinopulos, Georgacopoulos (Grčija) ter Jovanović in Frančič (Jugoslavija).

Izmed najvažnejših sklepov te konference si moramo zabeležiti naslednje: Balkanska olimpijada se vrši tudi prihodnje leto v Atenah, dočim se vrše olimpijske igre l. 1935 v Turčiji, in sicer v Carigradu, leta 1936 jih priredi bolgarska zveza v Sofiji, leta 1937 se vrše v Romuniji v Bukarešti, leta 1938 pa jih izvede jugoslovanska lahkoatl. zveza v enem izmed treh centrov naše države.

Turški delegat Burhanandi Bey se je zelo zavzemal za to, da bi se sedanjim način točkovanja opustil in naj bi se računalo po finski tabeli. Tako kategorično je zahteval, da bi še ostali delegatje sprejeli njegov predlog, da bi celo izjavil, da se Turčija v bodoče ne bo več udeleževala balkanskih iger, če se njegov predlog ne upošteva. Kljub temu je bilo sklenjeno, da se skupni plasma narodov na balkanskih igrar računata kot doslej, neoficijelno se pa istočasno vodi tudi skupni plasma, izračunan na osnovi finskih tabel.

Službene oblike LNP

(Iz seje u. o. 4. okt. 1933.)

Prisotni so: Rybář, Stanko, Kuret, Novak, Logar, ravn. Setina, Jugovec, Malicer, Pevalak, Malovrh, Vospornik, Kačar, Petrič, Skalar, Dorčec, Drufova in Buljevič. Odsotni gg.: dr. Köstl, Kralj in ing. Debelak (upr.).

Prepove se odigravanje prv. tekem l. razreda in vsaka večja nogom. prireditelj 15. oktobra v Ljubljani. To vsled tega, ker se ta dan odigra nogom. tekma OUZD : Banovina v prid poplavljenecem. — Uvede se na prijavo kaz. postopanje proti SK Bratstvu, ker je igral nogom. tekmo z nezveznim klubom, in proti SK Slogi, Ljubljana, ker je nastopila 1. oktobra s suspendiranim igralcem Lipovškom F. — Odobri se Pravilnik za okrožno odbora LNP, ki e poseben priobči. — Opozarja se vse klube LNP, ki imajo na igriščih tribune, na odlok polic. uprave v Ljubljani, da namesto na tribunah tablice z napisi »Pusenje policijsko prepovedano!«, da odstranijo odnosno prijavijo vsakogar, ki bi na tribuni kadil, da se tako onemogoči nesreča s požarom. Pri vsaki prireditvi naj klubi določijo reditelja na tribuni z nalogo, da pazi, če publika to odredbo upošteva. Klubi naj se v lastnem interesu brigajo za upoštevanje tega odloka. — Igralec Lipovšek F. se preda k. o., ker je nastopil klub suspenzu v tekmi v nedeljo 1. oktobra t. l. — Priziv ilirije zoper kaznovanje igralca Bergeza se v smislu njenega dopisa od 3. t. m. odstopi k. o. — Opozarja se SK Ptuj, da odstrani še ono nepravilnost pri golih na svojem igrišču, ki jih je konstatirala komisija ss. g. Nemec in odbornik Mo g. Čilenšek. Cim to izvrši, naj iavi Mo Maribor, nakar se bo igrišče verificalo. — Sprejme se SK Enakost, Jesenice, za začasnega člana, ker je pogojem za sprejem zadošti ter se zveznim klubom dovoli igrati s SK Enakost pri j. nogom. tekme. — Kaznuje se SK Gradjanski, Čakovec, po čl. 46 k. p. JNS z globo Din 50, ker ne prijavlja v predpisanim roku prijateljskih tekem. — Sproča se SK Rapidu z ozirom na njegov dopis od 29. 9. t. l., da mu ni mogoče ugoditi z ozirom na določbe čl. 27 pods. pravil. — Potrjuje se kooperacija v Mo Maribor g. Selinska kot zastopnika SK Primorje, a g. Vidoviča namesto g. Kneza in g. Samude kot zastopnika SK Ptuj. — V zadevi g. Gosaka prejme Mo Trbovlje poseben dopis. — Pozivajo se klubi LNP, da pošljejo LNP-u vsako okrožnico, ki bi jo prejeli od sodniške sekcije Ljubljana. Z ozirom na polemične službene objave iste sekcije v »Jutru« od 17. 9. t. l. se sproča, da je LNP predal zadevo u. o. JNS. — Verificira se igrišče SK Litije za vse tekme. — Poziva se SSK Celje, da spravi v red svoje igrišče (teren) v izogib event. pritožbam. — Na znanje se vzame dopis JNS br. 2405, s katerim javlja rešitev protesta SK Ilirije proti sklepu podzvezne skupščine, ki je Ilirijo kot zadnjepalčirano v l. razredu uvrstila v II. razred. Pri tem konstatira u. o. LNP: 1. sklep JNS glede

je takrat dobro, če da motor ob mali porabi toka večjo silo. Zakaj torej ne gledate pri nakupu žarnice na to, da je poraba toka in svetlobna moč v pravilnem razmerju?

Mala poraba toka — velik svetlobni efekt — to je ekonomična žarnica. Zahtevajte zatorej od Vašega trgovca

fiksiranja števila in klubov v l. razredu je protiven določbam čl. 10 Pravilnika zv. prv. tekem, ker predlaganje števila l. razrednih klubov je edino pravo podzveze; 2. enako in v duhu čl. 8 istega Pravilnika ni sklep u. o. JNS v skladu s citiranim členom glede pričetka odigravanja prv. tekem, ki določa, da se morajo iste zbrati mesec dni pred pričetkom tekmovanja. Kljub tem konstatacijam, da zaščiti interese vseh prizadetih klubov in da jih obvaruje pred finančnimi izdatki, u. o. LNP sklene: 1. da tvorijo l. razred LNP: Primorje (če izpade iz nac. lige), Maribor, Rapid, Železničar, Hermes, Ilirija, CSK in Celje; 2. da pride v II. A razred v Ljubljani na mesto Ilirije SK Mars, a tekmo, ki jo je SK Mars igral v II. B razredu, se anulira; 3. da dosedanje prvenstvene tekme, že odigrane in one, ki se bodo igrale 8. t. m., ostanejo v veljavi; 4. ker Ilirija ni pristala, da se jo uvrsti za odigranje tekem na proste termine, s čimer ne bi bila oskoda vana in bi se ne delalo terminom in redosledu, ki je bil že objavljen, perturbacij, a bilo bi to v interesu vseh klubov, se po odločbi Jns žreba ponovno preostale prv. tekme s tem, da se pri tem upošteva tudi Ilirijo (žreb je bil objavljen v »Slovenec« št. 231 a z dne 10. oktobra t. l. — Pismena demisijska tajnika l. g. Kureta se ne vzame na znanje ter izreka u. o. enoglasno g. Kuretu zaupnico. — Opozarja se prvorazredne klube LNP na tiskovno napako pri tiskanju samostojnih sklepov skupščine LNP od 13. 8. t. l., da se namreč odtegne odbrutoinkasa pri l. prv. tekmah za LNP in JNS le 5 odst. (in ne po 5 odst. za LNP in JNS). — Tajnik l.

SK Hermes (službeno iz kolestarske sekcije). Sestanek žirije za nedeljske dirke se vrši drevi ob 19.30 pri »Beliču« v Šiški. Prosijo se sledeči gg., da se istega zanesljivo udeleže: Brumatti, Bari, Zupan, Krivic, Dolinar, Marinko, Pavlič, Serneck, Oblak, Habicht, Sterle, Kešić I., Mišček, Pleš Tone, Kopac, Erlich, Kos, Hvala, Maver in Kosirnik.

Zaključne Moto-kolesarske dirke. (Dirkališče Hermesa.) Dne 15. t. m. ob 14. Kot zaključek letošnjih kolesarskih dirk se vrši v nedeljo na Hermesu še zadnja letošnja kolesarska revija. Prireditelj obeta biti po številu prijav — posebno prominentov v kolesarskem sportu — ena najlepših letošnje sezone. Med drugimi Zagrebčani je prijavljen tudi državni prvak znameniti Grgac. Dirka sama sestoji iz 9 različnih in jako interesantnih točk tako da bodo sigurno gledalci prišli vsi na svoj račun. Posebno zanimiva bo dirka z motornim vodstvom, ker so se za njo prijavili naši najboljši vozači. Krasna darila, ki so v to svrhu razpisana, so že razstavljena v izložbi renomirane ljubljanske trgovke P. Magdič.

Nedeljske nogometne tekme v državni ligi. V nedeljo se nadaljuje nogometne tekme za državno prvenstvo po sledečem redu: v Zagrebu: Gradjanski : Slavija (S.); v Belgradu: Jugoslavija : Concordia; v Splitu: Hajduk : BSK; v Novem Sadu: Vojvodina : Slavija (O.). — Primorje, Hask in Bask so to nedeljo prosti.

Smučarski klub Ljubljana. Letošnji redni občni zbor se vrši drevi ob 20 v dvorani OUZD v Ljubljani. Članstvo se naproša, da se udeleži obnega zbora v čimvečjem številu, kajti zaključuje se peto leto klubovega delovanja in treba se je dogovoriti o velikih in važnih nalogah, ki nas čakajo v bodoče. — Smuk!

Nedeljski nogomet. Maribor, 11. oktobra. Ob 10 dopoldne v nedeljo 15. oktobra na igrišču Maribora prvenstvena Maribor rez. : Svoboda rez.; na igrišču Želeničarja ob 14 prvenstvena Želeničar rez. : Rapid rez., ob pol 16 Železničar I : Rapid I. — V Čakovcu: ob pol 16 prvenstvena tekma Ilirija Ljubljana : Čakovec. — V Murški Soboti: prvenstvena tekma Panonija : Ptuj. — V Ptuj: druga poskusna tekma Drava : Zel. mladina.

Pohorski tek preložen. Drugi pohorski gozdni tek, določen za 15. t. m., se po nalogu oblasti ne more vršiti na dan 15. oktobra t. l. Tek se bo predvidoma vršil 29. t. m. ali 5. novembra. — SSK Maraton, Maribor.

SK Grafika. Pozivam vse igralce, da se sigurno udeleže sestanka drevi ob 19 v društvenih prostorih. Sestanek je važen zaradi prvenstvene tekme v nedeljo. Sigurno naj pridejo Metlar, Strohmajer in Katavirje. — Načelnik.

Italijani premagali Švicarje v lahki atletiki. V meddržavnem lahkoatl. dvomatchu med Italijo in Švico, ki se je vršil v nedeljo v Padovi, so zmagali italijanski lahkoatletci s 93 : 65 točkam. Prvi zmagovalci so dosegli te rezultate:

100 m: Castelli (Ital.) 11.2; 200 m: Gonnelli (I.) 23.2; 400 m: Curtioni (I.) 50.8; 800 m: Furia (I.) 1:58; 1500 m: Becenli (I.) 3:59.8; 5000 m: Mastrocinelli (I.) 15:55; 110 m zapreke: Ruckstuhl (Švica) 15.6; 400 m zapreke: Mari (I.) 56.2; skok v višino: Tommasi (I.) 1.85 m; skok v daljavo: Aeberly (Š.) 6.81 m; skok s palico v višino: Mazzocchi (I.) 3.7 m; disk: Oberweger (Š.) 42.53 m; kopje: Agosti (I.) 60.8 m; krogla: Rolla (I.) 13.68 m; kladivo: Vandeli (I.) 48.815 m; 4×100 m: Italija 43.3; 4×400 m: Italija 3:25.8.

Poljakinja Walasiewicz-ova postavlja nove svetovne rekorde. V Katovicah je starstala ta odlična poljska atletinja ter dosegla sledeče rekorde: Na 50 m je s časom 6.4 izenačila svetovni rekord, na 80 m je s časom 9.8 sek. postavila nov svetovni rekord, istotako tudi na 1000 m s časom 3:02.5.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Dtn 1.—; žentovmjski oglas Dtn 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Dtn 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonske 5 mm visoke petlinne vrstice po Dtn 2-50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Služkinja

srednjih let, z dobrim spričevalom, vešča meščanske kuhe, čiščenja sob, želi k manjši družini v mestu. Ponudbe pod »Nastop kadarkoli« št. 12092. (a)

Dekle

zdrava, močna, vajena kuhe, šivanja in vseh hišnih del, želi službo pri kmetijski družini. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12078. (a)

Službodobe

Dve izurjeni pletilji

in eno šiviljo pletenin sprejme takoj v zrak, pletarna, Maribor, Splavarska 10. (b)

Gospodično

vpeljana v prodaji šivalnih strojev in dvokolic, dobro prodajalko, sprejem za Zagreb. Ponudbe s perfektnim znanjem hrvatskega jezika in označbo plačilnih zahtev na: Interreklam, Zagreb, Masarykova br. 28, pod »228/A-31«. (b)

Stanovanja

ODDAJO:

Stanovanje

3 sobe, poselska soba, kuhinja, predoba, kopalnica in druge pritlikline, se s 1. novembrom t. l. odda mirni stranki. Več se izve pri lastniku Jernej Kopač, Celovška c. št. 14-I. (c)

Dvosobno stanovanje zelo lepo, suho, blizu udmatskega tramvaja — oddam novembra. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 12076. (c)

Stanovanje

eno- in dvosobno oddam v Vodnikovici ulici št. 8, Zelena jama. (c)

Stanovanje

dveh sob se poceni odda. Sodarska 6/L, za Florjansko cerkvijo. (c)

Enosobno stanovanje manjše — ali prazno sobo — oddam. Poštena postrežnica dobi sobo in nekaj plače. Pletersnikova 26. (c)

Prazno sobico

oddam na Opekarski cesti št. 23. (s)

PUH - PERJE R. MIKLAUC LJUBLJANA

Enosobno stanovanje veliko, se takoj odda po zmerni ceni. Iskra Franc, Vič 16. (c)

Opremljena soba

z vhodom iz stopnišča, se odda s 1. novembrom mirni osebi v Gledališki ulici 7/L, stanovanje št. 4. (s)

Vnajem

ODDAJO:

Čevljarska delavnica z vsem inventarjem, se odda. Poizvedbe v restavraciji Poljčane. (n)

Auto-motor

Tovorni avto

nesilnost 1000 kg, porabi 12 l bencina, napredaj. Naslov pove uprava »Slovenca« št. 12036. (f)

Kupimo

Gobe na slanici

majhne, sveže in suhe — kupuje po najvišji ceni Peter Šetina, Radeče. (k)

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah CERNE, tvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3. (c)

Pohišstvo

Krasno jedilnico

iz orehovitih korenin prodam tudi proti hranilni knjižici. Naslov v upravi »Slovenca« št. 12069. (s)

Nudimo vam v nakup

zajamčeno solidno izdelane spalnice, jedilnice, kuhinje itd. Najmodernejše, od fine do preproste izdelave, po zelo ugodnih cenah in tudi pod zares ugodnimi pogoji. — Egidij in Karol Erjavec, zaloga pohištva, Brod (poleg tacevskega mostu), St. Vid nad Ljubljano. (s)

Berite

Slovenca

in oglašujte v njem!

Obrt

Žične posteljne vloge

in zložljive železne postelje izdeluje najceneje ter sprejema iste v popravilo Pavel Strgulc, Gosposvetska cesta 13, Kolizej, Ljubljana. (t)

Turdka A. Volk

Ljubljana, Resljeva cesta 24, nudi najceneje vse vrste pšenične moke in druge mletvske izdelke. Zahtevajte cenik!

Prodamo

Volna, svila, bombaž stalno v bogati izbiri v vseh vrstah, za strojno pletenje in ročna dela po najnižjih cenah pri trvdki Karl Prelog, Ljubljana — Židovska ul. in Stari trg.

Trije vinski sodi

od 6 do 7 hl, dobro ohranjeni, hrastovi, napredaj. Restavracija Draga Guštin, Kapiteljska ul. 3. (l)

Specialno izbire

modnih hlač in pumov dobiti najceneje pri Preskerju, Sv. Petra c.

Kislo zelje

nov, prvovrstno rezano in cele glavice za sarmo, s sodečki v vsaki množini dobavljajo po brezkonkurenčnih cenah Gustav Erklavec, Ljubljana. Kodoljevo 10. Tel. 25-91. (l)

Pekovska peč

vse železje za zidavo — prodam. Fr. Golob, Wolfova ulica 8. (l)

Šivalni stroji

otroški vozički in kolesa najceneje pri Franc Saurig, Ljubljana, Tyrševa (Dunajska) cesta 36. (l)

Oddam

večjo množino lepo rastočih prašičkov od 6 tednov naprej. Jeschounig, Arjavas pri Celju. (l)

Ia kostanj (maroni)

kg 3.80 Din, vreče 50 kg 190 Din franko kupčeva postaja — razpošilja — G. Drechsler, Tuzla. (l)

Brez reklame

tudi v špecerijski stroki ne gre. Tudi tukaj se vrste blaga vedno menjavajo, tudi tu so »novosti«, s katerimi je treba odjemalce seznaniti potom časopisja. — Dnevnik »Slovenec« Vam bo v ta namen prav uspešno pomagal.

Ali imate preveč denarja? Ne?

Potem si letos poceni kupite ali pustite narediti plašč pri Iglič, Tavčarjeva ulica 3.

Tudi v naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 5 (paviljon) lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domoljuba« in »Bogoljuba«, naročate uredite in dobite razne informacije — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne. Telefonska številka 3030.

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
SOLSKKE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIŽICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
IL NADSTROPJE

Čast mi je izreči

Trgovski samopomoči v Mariboru

toplo zahvalo za izdatno podporo, ki mi je bila izplačana po smrti mojega očeta. Priporočam vsakomur pristop k tej kulantni in dobrodelni instituciji.

Mezgovci, dne 10. oktobra 1933.

Uršič Joško, Mezgovci.

LINOLEJ V VELIKI IZBIRI -A. E. SKABERNE

Izšla je Izšla je

in se dobiva

v Jugoslovanski knjigarni, Prodajalni Ničman, v vseh drugih knjigarnah in boljših trgovinah

Družinska Pratika za leto 1934

z zelo bogato vsebino in krasnimi slikami, ki so same vredne nabavne cene

Din 5.—

za izvod, po pošti 50 par več.

FOTOAPARATE

svetovnih tordk Zeiss-Ikon, Rodenstock, Voigtlander, Welta, Certo t. t. d. t. t. d. ima vedno v zalogi

FOTOTRGOVINA JUGOSLOVANSKE KNJIGARNE

v Ljubljani, Miklošičeva cesta 5

Prodajalna H. Ničman

Ljubljana, Kopitarjeva ulica 2

opozarja

cenjeno občinstvo na ravno kar došle

novosti pisalnih in risalnih potrebščin

v veliki izbiri do najfinejših kvalitete.

Cene konkurenčne.

Za obilen obisk se priporoča trvdka

H. Ničman

Aleksandra Rahmanova:

Dijaštvo, ljubezen, Čeka in smrt

DNEVNIK RUSKE DIJAKINJE

26. septembra 1916.

Lidočke ni več, Lidočka je mrtva! Tega kar ne morem doumeti. To je bilo prvič, da je umrl človek, ki mi je bil blizu.

Včeraj sem bila radi Lidočke zelo vznemirjena in sem šla ob desetih k njej. Že na cesti mi je prišla nasproti, vsa iz sebe: klobuk je imela po strani, kljub mrazu ni imela plašča, obleka je bila odpeta, da so se ji videle gole prsi. Bila je kakor blazna. V rokah je držala nekatere papirje, in ko me je zagledala, je hotela zaviti v stran in se mi izogniti. Toda zgrabila sem jo za roko:

»Kam pa hočeš? Kaj je s teboj?«

Kot da bi me ne poznala; z velikimi očmi je strmela v me in nato je hipoma kriknila na ves glas:

»Ljudje, dobri ljudje, pridite semkaj vsi, pogledajte me! Nisem hči tajnega svetnika! Nisem hči kmetinje Dolgorukove! Gospodične Plotnikove hči sem, njena nezakonska hči!«

Pri tem je mahala s svojimi listinami, da so ji vse padle iz roke. V trenutku se je zbrala množica okrog nje; smejali so se, vpraševali, sočutno priorigovarjali. Nekdo je žvižgal in neka gospa je rekla:

»Eh, eh, tu nekaj ni v redu!«

Jasno mi je bilo, da moram Lidočko takoj spraviti domov. Zbrala sem izgubljene papirje, pri čemer mi je pomagala neka gospa, in na eni listini sem brala slučajno: »Nezakonsko hčer gospodične

Plotnikove, jemlje tajni svetnik Kovalevski za »vojko.« Prijel sem Lidočko za roko in jo odvedla domov; zdaj je šla čisto rada. Obraz ji je bil ves oblit s solzami. Na stopnicah nam je prišla tajna svetnica že naproti. Obraz ji je bil spačen od togo, in ko je Lidočko zagledala, jo je zgrabila za roko in kričala: »Tatica! Ključje si ukradla!« Ki sem te iz blata dvignila k sebi!

Višla sem še, da je Mis hitro stekla po stopnicah gori in da je tajna svetnica, od jeze vsa iz uma, Lidočko udarila v obraz, da se je zgrudila na stopnicah. Nisem mogla vzdržati in sem stekla domov. Za pravo bi bila morala ostati, kajti vsi so bili videti ob pamet.

Nobenega ni bilo doma, ko sem prišla. Oče je bil v bolnišnici, mati se je odpeljala nakupovat. Ob enajstih je prišla Lidočkina sobarica k meni in mi izročila zmečkan papir. Pisala je: »Draga Alja! Umrljem. Ne morem živeti. Vse veš. »Mati me je natepla. Hči gospodične Plotnikove sem, žene, ki sem jo samo enkrat v življenju videla, mi je takrat dala medenjak. Zapri so me v kopalno sobo. Storila sem, kar mi je svetovala Petuhova, izmaknila sem ključje pisalnika in poiskala listine. Zdaj umrjem, ker ne morem več živeti. Izroči to moje prvo in zadnje pismo moji pravi materi. Jelisaveti Aleksandrovni pa sporoči, da umrjem v sovrastvu do nje! Ukradla mi je mater! Poljubljam te, draga Alja!«

Razume se, da sem zdirljala takoj h Kovalevskim. Ko mi je sobarica odprla, sem uganila takoj, da se je zgodila nesreča. Slišala sem tajno svetnico strašno kričati. Bilo je grozno. Niso me pustili k Lidočki. Mis je pripovedovala, da se je Lidočka pred nekaj minutami v kopalni sobi obesila. Zdravnik, ki so ga precej poklicali, ni mogel več pomagati. — Jutri bo pogreb.

28. septembra 1916.
Lidočkin pogreb je bil nad vse sijajen. Vse mesto je bilo poleg. Uradno so razglasili, da je po nesrečnem slučaju izgubila življenje. Pokopali so jo v rodbinski grobnici. Jelisaveto Aleksandrovo so nezavesno spravili od pogreba domov. Tajni svetnik ni jokal, toda v srce se je smilil vsakemu, kdor ga je samo pogledal.

Ostala sem še dolgo na pokopališču in kar nisem mogla priti k sebi...

Ne daleč od Lidinega počivališča je grob s čudnim spomenikom, ki ga hodijo celo od daleč ljudje ogledovat: velika, okrogla plošča iz litega železa, ki predstavlja obraz. Namesto oči, ust in nosa so izrezki, iz katerih raste trava, in okrog vsega se ovija velikanska kača iz litega železa. Poleg kače je napis: »Prokleti hčeri oče, ki jo je proklet!«

Ubogi otrok, tako pravijo, je ljubil gledališkega igralca; oče pa ni maral, da bi ga vzela. Zato je pobegnila, in oče jo je proklet. Igralec pa je kmalu nato dekle zapustil in ta se je utopila, nakar ji je oče dal postaviti ta nagrobni spomenek. Groza prevzame vsakega, kdor ga pogleda.

Je-li v resnici tako sovraštvo mogoče? Ali celo smrt ne more spraviti ljudi? Tudi Lidočka je umrla s takim sovraštvom do žene, ki je več storila zanje, nego bi katera koli druga storila na njenem mestu, do žene, ki jo je trinajst let vzgajala kot lastno hčer... Le zakaj?

29. septembra 1916.

Danes sem šla z Natočko Voronkovo v dijaški urad. Hoteli sva, da bi nama odkazali kako delo, kakršnokoli udeleževanje. Pri veliki mizi, v veliki svetli sobi je sedel dijak, velik, z nenavadno lahko miselnim, površnim obrazom, strašno nemiren plavalasec. Nosil je belo rubaško, dvomljivo čistoče.

imel odprt ovrtnik in nohti so mu bili grdo črni. Ko naju je zagledal, ni vstal, ampak nama je leno zdehajoč s kazalcem pomignil, naj pristopiva. Zdelo se mi je, da je pijan. V hipu sem se pokesala, da sem prišla, in bila sem v zadregi kot otrok.

»No, kaj pa želita, tovarišici?« je vprašal smehljaje.

»Hoteli sva samo vprašati, ali bi bilo kaj dela za naju«, sem rekla plašljivo in sem bila hkrati besna, da nisem mogla obvladati bojazljivosti.

»O, prosim, dela je, kolikor hočete!« je zaklical dijak in skokoma vstal. Tekel nama je naproti, naju prijel čez pas in hotel peljati k mizi. Oprostila sem se in stopila korak nazaj. Tako se doslej še nobeden ni obnašal do naju. Jeli taka navada pri dijakih? Smehljaj se je in me radovedno motril.

»Iz zavoda?« je vprašal kratko.

»Ne, dovršila sem gimnazijole«

»Edinka?«

»Ne, tri smo.«

»No, dijakinji ste še prav malo podobni!«

»Nisva prišli, da bi se menili, ampak, da bi zvedeli, bi-li ne mogli kakorkoli pomagati...«, sem rekla zmedeno. Djak naju je ogledoval od glave do nog, potem se je na glas zasmel in vzel v roke knjigo.

»Nujno potrebujemo stanovanj. Vse polno dijakov je prišlo sem, ki jim nedostaja stanovanj. Mogli bi nam mnogo pomagati, če bi hoteli iskati za dijaške stanovanj in potem tudi ur za poučevanje!«

Dal nama je golice, ki naj bi jih izpolnili, in potem sva šli. Spotoma sva premlevali nove vtise. Načelno nočem o nikomer slabo govoriti, zato Natočki nisem povedala, da mi dijak ne ugaja, ampak samo, da se mi zdi čuden.